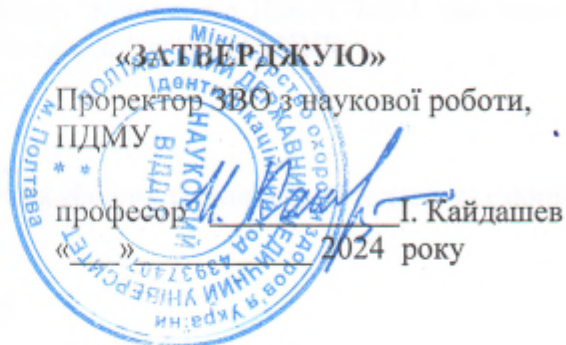

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧИННИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра нервових хвороб

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Нервові хвороби

(повна назва освітнього компонента)

для здобувачів освіти третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, які навчаються за освітньо-науковою програмою «Медицина»

Галузі знань:

22 – Охорона здоров'я

(шифр і назва напряму підготовки)

Спеціальність: **222 – Медицина**

(шифр і назва спеціальності)

Полтава – 2024

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Нервові хвороби» є складовою освітньо-наукової програми підготовки «Медицина» за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти.

Дана дисципліна є вибірковою.

Викладається у 1,2,5,6 семестрах 1, 3 років навчання в обсязі – 150 год (5 кредитів ECTS) зокрема: лекції – 10 год., практичні 90 год. самостійна робота – 50 год.

Завершується освітній компонент – іспитом.

Предметом є вивчення неврології.

Зміст освітнього компонента. Освітній компонент «Нервові хвороби» є базовим у підготовці здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня у ОНП «Медицина». Освітній компонент складається із лекційних та практичних занять, на яких будуть висвітлені питання організації системи охорони здоров'я в галузі неврології в Україні, поглиблене засвоєння спеціальності, оволодіння сучасними методами профілактики захворювань, клінічного обстеження, комплексного лікування та реабілітації хворих, сучасними практичними методиками. Особлива увага приділяється поглибленому вивченню різних розділів спеціальності, принципів деонтологічного підходу до хворих, методам всебічного обстеження та лікування пацієнтів, подачі експертних заключень.

Місце освітнього компонента (в структурно-логічній схемі підготовки фахівців відповідного напрямку): освітній компонент «Нервові хвороби» є вибіркоким компонентом у циклі професійної і практичної підготовки.

Розподіл змісту освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії за циклами наведено нижче.

№ з/п КОП	Компоненти ОНП	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
1. Оволодіння загальнонауковими (філософськими) компетентностями			
НК 1	Історія та філософія науки	3	Іспит
НК 2	Основи академічної доброчесності та антикорупція	3	Залік
НК 3	Педагогіка та психологія вищої освіти та психологія спілкування	3	Залік
ВК 1	Теорія пізнання у біомедицині	3	Залік
ВК 2	Інтегративна біологія	3	Залік
ВК 3	Історія української державності	3	Залік
2. Цикл мовних освітніх компонент (здобуття мовних компетентностей, достатніх для представлення та обговорення результатів наукової роботи українською та іноземною мовами)			
НК 4	Курс англійської мови наукового спілкування	6	Іспит
НК 5	Українська мова професійного спрямування	3	Залік
ВК 4	Корективний курс англійської мови	3	Залік
ВК 5	Англійська мова (прогресивний рівень)	3	Залік
3. Цикл набуття універсальних навичок дослідника			
НК 6	Методологія наукового та патентного пошуку та біоетика	4	Залік
НК 7	Медична статистика та біоінформатика	3	Залік
НК 8	Цифровізація вищої освіти і досліджень у галузі охорони здоров'я	3	Залік
ВК 6	Молекулярна біологія	3	Залік
ВК 7	Клінічна імунологія та алергологія	3	Залік
ВК 8	Основи профілактики і терапії впливу гострого та хронічного стресу на ментальне здоров'я	3	Залік
ВК 9	Клінічна епідеміологія	3	Залік
4. Цикл професійної та практичної підготовки			
НК 9	Трансляційна медицина	3	Залік
НК 10	Практика викладання фахових дисциплін	3	Залік
НК 11	Сучасні методи лабораторних та інструментальних досліджень	3	Залік
ВК 10	Акушерство та гінекологія	5	Іспит
ВК 11	Внутрішні хвороби	5	Іспит

ВК 12	Хірургія	5	Іспит
ВК 13	Урологія	5	Іспит
ВК 14	Онкологія	5	Іспит
ВК 15	Кардіологія	5	Іспит
ВК 16	Ревматологія	5	Іспит
ВК 17	Інфекційні хвороби	5	Іспит
ВК 18	Ендокринологія	5	Іспит
ВК 19	Нервові хвороби	5	Іспит
ВК 20	Психіатрія	5	Іспит
ВК 21	Наркологія	5	Іспит
ВК 22	Офтальмологія	5	Іспит
ВК 23	Оториноларингологія	5	Іспит
ВК 24	Шкірні та венеричні хвороби	5	Іспит
ВК 25	Травматологія та ортопедія	5	Іспит
ВК 26	Лікувальна фізкультура	5	Іспит
ВК 27	Фтизіатрія	5	Іспит
ВК 28	Пульмонологія	5	Іспит
ВК 29	Радіологія	5	Іспит
ВК 30	Клінічна фармакологія	5	Іспит
ВК 31	Анестезіологія та інтенсивна терапія	5	Іспит
ВК 32	Медична біохімія	5	Іспит
ВК 33	Гігієна	5	Іспит
ВК 34	Епідеміологія	5	Іспит
ВК 35	Соціальна медицина та охорона здоров'я	5	Іспит
ВК 36	Нормальна анатомія	5	Іспит
ВК 37	Патологічна анатомія	5	Іспит
ВК 38	Нормальна фізіологія	5	Іспит
ВК 39	Патологічна фізіологія	5	Іспит
ВК 40	Фармакологія	5	Іспит
ВК 41	Імунологія та алергологія	5	Іспит
ВК 42	Гістологія, цитологія, ембріологія	5	Іспит
ВК 43	Мікробіологія	5	Іспит
ВК 44	Фізична та реабілітаційна медицина	5	Іспит

Міждисциплінарні зв'язки: Міждисциплінарні зв'язки базуються на вивченні здобувачами ступеня доктора філософії наступних дисциплін:

АНАТОМІЯ ЛЮДИНИ

Анатомічна будова головного та спинного мозку, нервових сплетень і периферичних нервів. Топографія черепних нервів. Судинне забезпечення мозку. Будова спинного мозку, сірої та білої речовини, провідних шляхів.

НОРМАЛЬНА ФІЗІОЛОГІЯ

Фізіологія центральної та периферичної нервової системи. Нейрон, синаптична передача, функція медіаторів. Регуляція рухової активності, чутливості, вегетативних функцій. Робота вищих мозкових центрів, механізми пам'яті, сну, емоцій.

ПАТОЛОГІЧНА ФІЗІОЛОГІЯ

Патофізіологія інсульту, нейродегенеративних захворювань, демієлінізуючих процесів. Порушення нейрональної передачі при епілепсії, хворобі Паркінсона, розсіяному склерозі. Механізми набряку мозку, ішемії, гіпоксії.

ПАТОЛОГІЧНА АНАТОМІЯ

Морфологічні зміни при інсультах, нейродегенеративних захворюваннях, пухлинах мозку. Дегенерація та некроз нервових клітин. Гістологічна структура запальних уражень мозку (менінгіт, енцефаліт).

ОПЕРАТИВНА ХІРУРГІЯ ТА ТОПОГРАФІЧНА АНАТОМІЯ

Топографічна анатомія головного та спинного мозку, периферичних нервів. Оперативні доступи до структур ЦНС. Принципи нейрохірургічних втручань: трепанація черепа, декомпресійні операції, видалення пухлин мозку.

ФІЗИКО-КОЛОЇДНА, ОРГАНІЧНА ХІМІЯ ТА БІОФІЗИКА

Роль електролітів у передачі нервового імпульсу. Фізико-хімічні властивості цереброспінальної рідини. Біофізичні основи електроенцефалографії та магнітно-резонансної томографії.

БІОЛОГІЧНА ХІМІЯ

Медіатори нервової системи: ацетилхолін, дофамін, серотонін, ГАМК. Метаболічні зміни при нейродегенеративних захворюваннях. Вплив токсичних речовин на нервову систему.

ГІСТОЛОГІЯ, ЦИТОЛОГІЯ ТА ЕМБРІОЛОГІЯ

Гістологічна структура кори головного мозку, мозочка, спинного мозку. Особливості розвитку нервової системи в пренатальному періоді. Причини аномалій розвитку ЦНС (аненцефалія, мікроцефалія).

ЗАГАЛЬНА ХІРУРГІЯ

Основи нейрохірургічних втручань при черепно-мозкових травмах, пухлинах, гематомах. Загальні принципи підготовки пацієнта до операцій на головному та спинному мозку.

АКУШЕРСТВО ТА ГІНЕКОЛОГІЯ

Вплив вагітності на перебіг неврологічних захворювань. Вроджені патології нервової системи у новонароджених. Менінгомієлоцеле, мікроцефалія, гідроцефалія.

ВНУТРІШНЯ МЕДИЦИНА

Диференційна діагностика неврологічних і терапевтичних захворювань. Оцінка лабораторних показників при інсультах, енцефалітах, нейродегенеративних захворюваннях.

УРОЛОГІЯ

Нейрогенний сечовий міхур. Порушення функції сечовиділення при патології спинного мозку. Методи катетеризації.

ІНФЕКЦІЙНІ ХВОРОБИ

Менінгіти, енцефаліти, нейросифіліс. Вплив вірусних та бактеріальних інфекцій на нервову систему.

ТРАВМАТОЛОГІЯ ТА ОРТОПЕДІЯ

Черепно-мозкові та спинномозкові травми. Порушення опорно-рухової функції при ураженні нервів. Патогенез спинального шоку.

ОНКОЛОГІЯ

Класифікація пухлин головного та спинного мозку. Методи діагностики (КТ, МРТ, біопсія). Основи променевої та хіміотерапії пухлин ЦНС.

ХІРУРГІЧНА СТОМАТОЛОГІЯ З ЩЕЛЕПНО-ЛИЦЬОВОЮ ХІРУРГІЄЮ

Невралгія трійчастого нерва, лицевий параліч. Нейрохірургічні підходи до лікування.

ПРОМЕНЕВА ДІАГНОСТИКА ТА ТЕРАПІЯ

Методи візуалізації в неврології: КТ, МРТ, ангіографія, електроенцефалографія.

АНЕСТЕЗІОЛОГІЯ ТА РЕАНІМАТОЛОГІЯ

Анестезіологічні методи при нейрохірургічних операціях. Лікування коматозних станів, набряку мозку, порушень свідомості.

ФТИЗІАТРІЯ

Туберкульоз центральної нервової системи. Менінготуберкульоз, спинальний туберкульоз.

СОЦІАЛЬНА МЕДИЦИНА

Статистика неврологічних захворювань. Експертиза працездатності при неврологічних патологіях.

МЕДИЦИНА КАТАСТРОФ ТА НЕВІДКЛАДНИХ СТАНІВ

Невідкладні стани в неврології: інсульт, епілептичний статус, черепно-мозкові травми. Принципи надання допомоги при гострих порушеннях мозкового кровообігу.

МЕДИЧНА ГЕНЕТИКА

Генетичні механізми розвитку неврологічних захворювань: нейродегенеративні хвороби, міопатії, епілепсії, спадкові демієлінізуючі захворювання. Методи молекулярної діагностики та генетичного тестування. Принципи персоналізованої медицини в неврології.

МЕДИЧНА ПСИХОЛОГІЯ

Вплив психоемоційного стану на розвиток і перебіг неврологічних хвороб. Когнітивні порушення при неврологічних захворюваннях: деменція, хвороба Альцгеймера, черепно-мозкові травми, інсульти. Методи психологічної реабілітації при хворобах нервової системи.

ФАРМАКОЛОГІЯ

Основні групи препаратів у лікуванні неврологічних захворювань: антиконвульсанти, нейропротектори, ноотропи, антипаркінсонічні препарати, антидепресанти, седативні засоби. Механізми дії нейромедіаторів та фармакологічна корекція їхньої дисфункції. Використання ботулотоксину при неврологічних розладах.

ОФТАЛЬМОЛОГІЯ

Ураження зорового нерва та його зв'язок із неврологічними захворюваннями. Вплив неврологічних хвороб на функцію зору. Методи нейроофтальмологічної діагностики.

ЕНДОКРИНОЛОГІЯ

Порушення нервової системи при ендокринних захворюваннях. Діабетична нейропатія: механізми розвитку, діагностика, лікування. Взаємодія гормональної регуляції та функцій мозку.

ІМУНОЛОГІЯ

Механізми розвитку аутоімунних неврологічних захворювань. Роль імунної системи в дегенеративних процесах ЦНС. Використання імуномодуючої терапії при неврологічних хворобах.

Мета освітнього компонента – підготовка здобувачів на третьому (освітньо-науковому) рівні, здобуття та поглиблення теоретичних знань та практичних навичок та інших компетентностей отриманих на до дипломному та післядипломному (інтернатура) етапах освіти, формування знань щодо сучасних методів профілактики захворювань, клінічного обстеження, комплексного лікування та реабілітації хворих.

Завдання освітнього компонента:

– здобувач повинен оволодіти методиками обстеження хворих, сучасними практичними методиками. Здобувач відвідує лекції професорів, доцентів, має бути присутнім на практичних та семінарських заняттях зі студентами. Особлива увага приділяється поглибленому вивченню різних розділів спеціальності, принципів деонтологічного підходу до хворих, методам всебічного обстеження та лікування хворих, подачі експертних заключень.

знати:

- принципи будови та функціонування нервової системи;
- анатомо-фізіологічні, біохімічні дані пірамідної, екстрапірамідної, мозочкової систем та синдроми їх ураження;
- поняття про рецепцію, клінічну класифікацію чутливості, види чутливих розладів, топічні типи чутливих порушень;
- анатомо-фізіологічні дані черепно-мозкових нервів, синдроми їх ураження;
- принципи класифікації, клініку, лікування та профілактику судинних захворювань головного мозку, інфекційних захворювань нервової системи;
- сучасну класифікацію пароксизмальних станів, особливості та види порушень свідомості, основні види цефалгій, головокружіння та їх лікування;
- сучасні аспекти етіопатогенезу, клінічних форм, лікування демієлінізуючих захворювань;
- сучасні аспекти етіопатогенезу, клінічних форм, лікування прогресуючих захворювань;

- принципи діагностики вертеброгенних і невертеброгенних захворювань периферичної нервової системи;
- неврологічні прояви спадково-дегенеративних захворювань нервово-м'язової, екстрапірамідної, пірамідної, мозочкової систем;
- неврологічні синдроми при захворюваннях внутрішніх органів, паранеопластичних синдромах;
- лікарські препарати, які застосовуються у хворих неврологічного профілю;

вміти:

- інтерпретувати рухові розлади при ураженні рухового шляху на різних рівнях, аналізувати анатомо-фізіологічні особливості мозочка та синдроми його ураження;
- інтерпретувати поняття про рецепцію, клінічну класифікацію чутливості, види чутливих розладів, топічні типи чутливих порушень;
- обстежувати хворих з руховими та чутливими розладами
- обстежувати функцію черепно-мозкових нервів, вегетативної нервової системи, функції кори головного мозку;
- інтерпретувати форми нейросифіліса, аналізувати ураження нервової системи за наявності ВІЛ-інфекції;
- інтерпретувати зміни спинномозкової рідини та менінгеальний симптомокомплекс;
- трактувати нейровізуалізаційні, ультразвукові та електрофізіологічні методи обстеження неврологічних хворих;
- формулювати попередній і проводити диференційований діагноз неврологічних захворювань;
- складати схеми лікування захворювань нервової системи з використанням стандартів лікування та принципів доказової медицини.

Компетентності, формуванню яких сприяє дисципліна (ОК)

Дисципліна забезпечує набуття здобувачами наступних компетентностей:

загальних:

- ЗК1** - знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності; здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- ЗК2** - започаткування, планування, реалізація та коригування послідовного процесу ґрунтовного наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності;
- ЗК3** - критичний аналіз, оцінка і синтез нових та комплексних ідей;
- ЗК4** - вільне спілкування з питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань, з колегами, широкою науковою спільнотою, суспільством в цілому, із врахуванням психологічних особливостей спілкування з кожним контингентом спільноти та педагогічної майстерності;
- ЗК6** - демонстрація значної авторитетності, інноваційності, високий ступінь самостійності, академічна та професійна доброчесність, послідовна відданість розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах професійної та наукової діяльності;
- ЗК7** - здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення.

фахових:

- ФК1** – Здатність здійснювати наукову та/або науково-педагогічну діяльність у сфері охорони здоров'я; здатність до визначення дизайну досліджень та оцінки їх результатів.
- ФК2** – Здатність розв'язувати медичні проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.
- ФК3** – Здатність розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері охорони здоров'я.

ФК5 – Здатність до проведення епідеміологічних та медико-статистичних досліджень здоров'я населення; обробки соціальної, економічної та медичної інформації.

ФК6 – Здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані, визначати необхідний перелік лабораторних та інструментальних досліджень та оцінювати їх результати, встановлювати попередній та клінічний діагноз захворювання, визначати принципи та характер лікування та профілактики захворювань.

ФК7 – Грунтовні знання та вміння систематизувати складові предметної області у середовищі вищої освіти і наукових досліджень у галузі охорони здоров'я.

ФК9 – Володіння сучасними методами наукового дослідження.

ФК11 – Зрозуміло і неоднозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

ФК12 – Здатність до ведення медичної документації, в тому числі електронних форм.

ФК13 – Здатність розв'язувати медичні проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.

ФК15 – Здатність на основі розуміння сучасних наукових фактів, концепцій, теорій, принципів і методів приймати рішення з важливих проблем галузі охорони здоров'я і на межі предметних галузей.

ФК16 – Здатність аналізувати і узагальнювати результати отриманих клінічних, лабораторних, інструментальних досліджень отриманих під час наукових досліджень та/або лікарської діяльності й застосовувати їх у науковому та/або лікувальному процесі.

ФК18 – Здатність управляти робочими процесами у сфері охорони здоров'я, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів.

ФК19 – Здатність до визначення потреби у додаткових знаннях за напрямком наукових досліджень, формулювати дослідницькі питання, генерувати наукові гіпотези у сфері медицини.

Програмні результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна

Дисципліна забезпечує набуття здобувачами наступних програмних результатів навчання:

ПРН 1. Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.

ПРН 2. Розуміння та знання фундаментальних і клінічних біомедичних наук, на рівні достатньому для вирішення професійних задач у сфері охорони здоров'я.

ПРН 3. Спеціалізовані концептуальні знання, що включають наукові здобутки у сфері охорони здоров'я і є основою для проведення досліджень, критичне осмислення проблем у сфері медицини та дотичних до неї міждисциплінарних проблем.

ПРН 4. Відшуковувати необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних інших джерелах, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію.

ПРН 5. Застосовувати сучасні цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення, статистичні методи аналізу даних для розв'язання складних задач охорони здоров'я.

ПРН 7. Управляти робочими процесами у сфері охорони здоров'я, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів, організовувати роботу та професійний розвиток персоналу з урахуванням набутих навиків ефективної роботи в команді, позицій лідерства, належної якості, доступності і справедливості, забезпечення надання інтегрованої медичної допомоги.

ПРН 9. Приймати ефективні рішення з проблем охорони здоров'я, оцінювати потрібні ресурси, враховувати соціальні, економічні правові та етичні наслідки, враховуючи вміння реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності

громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ПРН 10. Оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я людини для оцінки стану захворюваності населення.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

- Змістовий модуль 1. Головні етапи філо- і онтогенезу нервової системи. Структурна і функціональна одиниця нервової системи. Функціональна одиниця нервової системи - нейрон. Типи нейронів, їх функціональне значення. Нейроглія, її функціональне значення.

- Головні анатомо-топографічні відділи нервової системи: півкулі мозку, підкіркові вузли, стовбур мозку, спинний мозок, корінці, спинальні ганглії, сплетіння, периферичні нерви.

- Кора головного мозку. Цитоархітектонічні поля. Локалізація функцій в корі великих півкуль. Поняття про функціональні системи.

- Вегетативна нервова система, її надсегментарний і сегментарний відділи. Лімбіко-ретикулярний комплекс.

- Поняття про рецепцію. Види рецепторів. Екстроцептивна, пропріоцептивна, інтероцептивна чутливість. Клінічна класифікація чутливості. Провідні шляхи чутливості. Методика дослідження. Види чутливих розладів: анестезія, гіпестезія, гіперестезія, гіперпатія, дизестезія. Синестезія, дисоційовані розлади, поліестезія, парестезії. Біль і його класифікація. Поняття про ноціцептивні і антиноціцептивні системи мозку.

- Топічні типи чутливих порушень: моновритичний, поліневритичний, корінцевий, задньороговий, провідниковий (при ураженні провідних чутливих шляхів на рівні спинного мозку, медіальної петлі, зорового горба, внутрішньої капсули); кірковий тип (синдроми подразнення та випадіння). Синдром половинного ураження спинного мозку, (синдром Броун-Секара).

- Уявлення про рефлекс і рефлекторну дугу, умовні і безумовні рефлекси, рівнів замикання шкірних, сухожилкових і периостальних рефлексів. Анатомічні особливості і нейрофізіологія системи довільних рухів, екстрапірамідної системи і мозочка. Методика дослідження рухової системи. Реалізація довільних рухів. Пірамідна система. Центральний та периферичний рухові нейрони. Кірково-ядерний та кірково-спінальний шляхи.

- Контроль змістового модулю

- Змістовий модуль 2.

- Симптоми центрального (спастичного) паралічу. Патофізіологія м'язової гіпертонії, гіперрефлексії, патологічних рефлексів, зниження черевних рефлексів. Симптоми периферичного (в'ялого) паралічу. Патофізіологія атонії, арефлексії, атрофії. Паралічі, парези, моноплегія, параплегія, геміплегія, триплегія, тетраплегія.

- Анатомічні дані: базальні ганглії (чечевицеподібне, хвостате ядро, огорожа, субталамус), утворення стовбура мозку (червоне ядро, чорна субстанція, ретикулярна формація). Зв'язки підкіркових гангліїв з різними відділами головного і спинного мозку. Фізіологія екстрапірамідної системи, її участь в забезпеченні безумовних рефлексів, реалізації стереотипних автоматизованих рухів, готовності м'язів до дії.

- Біохімія екстрапірамідної системи. Сучасні уявлення про обмін і концен-трацію катехоламінів в нігростріарній системі. Синдроми ураження екстрапірамідної системи. Акінетико-ригідний синдром, або синдром Паркінсонізму, його біохімічні аспекти. Ключові клінічні прояви паркінсонізму: оліго-брадікінезія, ригідність м'язів, паркінсонічний тремор, постуральна нестійкість. Диференціальна діагностика пластичної і спастичної (еластичної) гіпертонії.

- Гіперкінетичний синдром. Види гіперкінезів: атетоз, хореїчний, гемібалізм, тики. М'язові дис-тонії (фокальні (блефароспазм, лицьовий геміспазм, спастична кривошия,

оромандибулярна дистонія, дистонія кисті, дистонія стопи, торсіонна дистонія), сегментарні, генералізовані).

- Анатомо-фізіологічні особливості мозочка. З'язки мозочка з різними відділами головного та спинного мозку (гомо- і гетеролатеральні). Аферентні і еферентні шляхи. Черв'як і півкулі мозочка. Функції мозочка: забезпечення рівноваги, координації, синергізму рухів, регуляція м'язового тону. Синдроми ураження мозочка. Уявлення про статичну і локомоторну атаксію, асинергію, атонію м'язів, інтенційний тремор, адіадохокінез, дизметрію, гіперметрію, ністагм, скандовану мову. Види атаксій: (мозочкова, кіркова, вестибулярна, сенситивна).

- Анатомо – фізіологічні особливості. Локалізація ядер у довгастому мозку. Бульбарний і псевдобульбарний синдроми: спільні ознаки (дисфагія, дисфонія, дизартрія) та відмінності (фібриляції та атрофії м'язів язика, рефлексии орального автоматизму, вимушений сміх, плач). Порушення іннервації м'язів язика – периферичний та центральний парези.

- V пара – трійчастий нерв (змішаний): ядра нерва, вихід корінців на основі мозку, черепа, гілки нерва і зони їх іннервації (очний нерв, верхньощелепний, нижньощелепний нерви). Симптоми ураження системи трійчастого нерва: ураження гілок трійчастого нерва (стріляючі болі, порушення всіх видів чутливості в зоні іннервації відповідних гілок, втрата рогівкового рефлекса, парез жувальних м'язів, втрата нижньощелепного рефлекса).

- Симптоми ураження системи трійчастого нерва: ураження вузла трійчастого нерва (герпетичні висипи, болі, порушення всіх видів чутливості на половині обличчя, зниження рогівкового, нижньощелепного рефлексів). Симптоми ураження системи трійчастого нерва: ураження чутливого ядра трійчастого нерва – ядра спинномозкового шляху (сегментарно – дисоційований тип порушення больової та температурної чутливості на половині обличчя); ураження таламусу (геміанестезія всіх видів чутливості, таламічні болі на протилежному боці від вогнища; ураження кори постцентральної звивини).

- VII пара – лицьовий нерв (змішаний). VIII пара – присінково-завитковий нерв (чутливий). II пара – зоровий нерв (чутливий нерв). Анатомо-фізіологічні особливості. Симптоми ураження. I пара – нюховий нерв (чутливий нерв): основні анатомо-фізіологічні дані.

- III, IV, VI пари пар – окоруховий (змішаний), блоковий, відвідний (рухові) нерви: локалізація ядер, вихід корінців з черепа, зона іннервації на периферії. Симптоми ураження.

- Цито- і мієлоархітектоніка кори. Локалізація функцій в корі головного мозку. Динамічна локалізація функцій. Моторне і сенсорні представництва в корі. Поняття про функціональну асиметрію півкуль. Гностичні функції. Види порушення гностичних функцій: зорова, нюхова, смакова, слухова агнозії, астереогноз, аутопагнозія, анозогнозія.

- Праксис. Види апраксій: конструктивна, ідеаторна, моторна. Мова. Розлади мови: моторна, сенсорна, амнестична афазії. Синдроми ураження окремих часток великих півкуль: лобної, скроневої, тім'яної, потиличної долей, лімбічної кори.

- Синдроми подразнення кори великих півкуль. Синдроми ураження правої і лівої півкуль. Поняття про міжпівкульову асиметрію. Синдром хронічного вегетативного стану.

- Анатомо-фізіологічні особливості і функції вегетативної нервової системи: Сегментарний відділ вегетативної нервової системи.

- Симпатична нервова система: бокові роги спинного мозку, симпатичний стовбур, ганглії. Парасимпатична нервова система: Краніобульбарний, сакральний (крижовий) відділи.

- Надсегментарний відділ вегетативних функцій: гіпоталамус, лімбічна система, ретикулярна формація стовбура мозку. Ерготропна і трофотропна діяльність. Методи дослідження вегетативних функцій.

- Синдроми ураження надсегментарного відділу вегетативної нервової системи. Синдром вегетативної дистонії. Перманентний і пароксизмальний перебіг. Гіпоталамічний синдром.

- Оболонки головного і спинного мозку. Фізіологія ліквороутворення. Склад ліквору в нормі, його видозміни при менінгітах, пухлинах, геморагічному інсульті, туберкульозу. Клітинно-білкова, білково-клітинна дисоціація. Плеоцитоз.

- Менінгеальні симптоми: головний біль, блювання, загальна гіперестезія, світлобоязнь, ригідність потиличних м'язів, симптом Керніга, симптоми Брудзинського (верхній, середній, нижній), тризм, локальні реактивні больові феномени с-м Менделя, виличний с-м Бехтерева, біль при натискуванні точок виходу малого й великого потиличних нервів. Менінгеальна поза хворого. Симптом Лессажа.

- Особливості дослідження неврологічного статусу в дитячому віці.

- Рентгенологічні (краніо-, спондилографія); Контрастні рентгенологічні обстеження (мієлографія, ангіографія, вентрикулографія); Ультразвукові (ехоенцефалоскопія, доплерографія). Електрофізіологічні (електроенцефалографія, реоенцефалографія, ехо-енцефалопатія, електроміографія та ін.). Методи нейровізуалізації (комп'ютерна томографія, магнітно-резонансна томографія, в тому числі у судинному режимі).

- Контроль змістового модулю

- Змістовий модуль 3. Судинні захворювання головного та спинного мозку.

- Черепно-мозкова травма. Класифікація. Клінічні форми черепно-мозкової травми. Струс головного мозку (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностика, диференційна діагностика). Забій головного мозку (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностика, диференційна діагностика). Внутрішньочерепні крововиливи (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностика, диференційна діагностика).

- Субарахноїдальні крововиливи. Епідуральні, субдуральні гематоми. Відділені наслідки черепно-мозкових травм, хронічна стадія травматичної хвороби мозку. Травми хребта та спинного мозку. Гематомієлія.

- Захворювання периферичної нервової системи. Клінічна класифікація захворювань периферичної нервової системи. Ураження окремих спинномозкових нервів. Травми периферичного відділу нервової системи. Алгічно-рефлекторні синдроми.

- Пухлини нервової системи.

- Епілепсія та епілептичні синдроми.

- Сон та його порушення.

- Головний біль. Захворювання вегетативної нервової системи.

Нейростоматологічні захворювання.

- Контроль змістового модулю

- Змістовий модуль 4. Деменції.

- Хвороба Паркінсона.

- Демієлінізуючі захворювання

- Бічний аміотрофічний склероз. Сирингомієлія.

- Міастенія та міастенічний синдром.

- Спадкові захворювання нервової системи. М'язові дистонії.

- Інфекційні захворювання центральної нервової системи. Хвороба Крейтцфельда-Якоба. Хвороба Герстманна-Штройслера-Шейнкера, фатальна сімейна інсомнія, куру. НейроСНІД. Нейросифіліс.

- Соматоневрологічні синдроми.

- Перинатальні ураження нервової системи. Вроджені дефекти хребта та спинного мозку. Вікові особливості клінічних проявів та перебігу травматичних уражень головного та спинного мозку.

- Невідкладні стани в клініці нервових хвороб. Ураження нервової системи внаслідок фізичних чинників. Екзогенні нейроінтоксикації.

- Принципи організація неврологічної допомоги населенню. Медико-соціальна експертиза в неврології.
- Контроль змістового модулю
- Іспит.

Контроль знань і розподіл балів, які отримують здобувачі ступеня доктора філософії

—

Контроль здійснюється за модульно-рейтинговою системою.

Оцінювання за формами контролю:

	Змістовий модуль I	Змістовий модуль II	Змістовий модуль III	Змістовий модуль IV	Підсумкова оцінка
<i>Мінімум</i>	31	30	31	30	122
Максимум	50	50	50	50	200

Для здобувачів ступеня доктора філософії, які набрали сумарно меншу кількість балів ніж *критично-розрахунковий мінімум – 122 бали*, для одержання іспиту обов’язково *перескладання поточного контролю та/або індивідуальної самостійної роботи*.

При цьому, кількість балів:

Контроль здійснюється за модульно-рейтинговою системою

При цьому, кількість балів:

0-79 відповідає оцінці «незадовільно» з обов’язковим повторним вивченням дисципліни;

80-118 відповідає оцінці «незадовільно»;

122-128 відповідає оцінці «задовільно» («достатньо»);

130-138 відповідає оцінці «задовільно»;

140-158 відповідає оцінці «добре»;

160-178 відповідає оцінці «добре» («дуже добре»);

180-200 відповідає оцінці «відмінно».

Шкала відповідності:

За 200 – бальною шкалою		За чотирибальною шкалою	
A	180-200	5	відмінно
B	160-178	4	добре
C	140-158		
D	130-138	3	задовільно
E	122-128		
F_x	80-118	2	не задовільно
F	0-79	2	не задовільно (без права перездачі)

ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
«Нервові хвороби»

ПРОГРАМА МОДУЛЯ І

Змістовий модуль 1

«Загальні питання неврології. Основні принципи функціонування нервової системи»

ТЕМА 1. Головні етапи філо- і онтогенезу нервової системи. Структурна і функціональна одиниця нервової системи. Функціональна одиниця нервової системи - нейрон. Типи нейронів, їх функціональне значення. Нейроглія, її функціональне значення. (2 год.).

ТЕМА 2. Головні анатомо-топографічні відділи нервової системи: півкулі мозку, підкіркові вузли, стовбур мозку, спинний мозок, корінці, спинальні ганглії, сплетіння, периферичні нерви. (2 год.).

ТЕМА 3. Кора головного мозку. Цитоархітектонічні поля. Локалізація функцій в корі великих півкуль. Поняття про функціональні системи. (2 год.).

ТЕМА 4. Вегетативна нервова система, її надсегментарний і сегментарний відділи. Лімбіко-ретикулярний комплекс. (2 год.).

ТЕМА 5. Поняття про рецепцію. Види рецепторів. Екстроцептивна, пропріоцептивна, інтероцептивна чутливість. Клінічна класифікація чутливості. Провідні шляхи чутливості. Методика дослідження. Види чутливих розладів: анестезія, гіпестезія, гіперестезія, гіперпатія, дизестезія. Синестезія, дисоційовані розлади, поліестезія, парестезії. Біль і його класифікація. Поняття про ноціцептивні і антиноціцептивні системи мозку. (2 год.).

ТЕМА 6. Топічні типи чутливих порушень: моновритичний, поліневритичний, корінцевий, задньороговий, провідниковий (при ураженні провідних чутливих шляхів на рівні спинного мозку, медіальної петлі, зорового горба, внутрішньої капсули); кірковий тип (синдроми подразнення та випадіння). Синдром половинного ураження спинного мозку, (синдром Броун-Секара). (2 год.).

ТЕМА 7. Уявлення про рефлекс і рефлекторну дугу, умовні і безумовні рефлекси, рівнів замикання шкірних, сухожилкових і периостальних рефлексів.. Анатомічні особливості і нейрофізіологія системи довільних рухів, екстрапірамідної системи і мозочка. Методика дослідження рухової системи. Реалізація довільних рухів. Пірамідна система. Центральний та периферичний рухові нейрони. Кірково-ядерний та кірково-спінальний шляхи. (2 год.).

ТЕМА 8. Контроль змістового модуля (1 год.).

Змістовий модуль 2.

«Анатомо-фізіологічні особливості функціонування нервової системи людини. Топічна діагностика уражень нервової системи»

ТЕМА 9. Симптоми центрального (спастичного) паралічу. Патофізіологія м'язової гіпертонії, гіперрефлексії, патологічних рефлексів, зниження черевних рефлексів. Симптоми периферичного (в'ялого) паралічу. Патофізіологія атонії, арефлексії, атрофії. Паралічі, парези, моноплегія, параплегія, геміплегія, триплегія, тетраплегія. (2 год.).

ТЕМА 10. Анатомічні дані: базальні ганглії (чечевицеподібне, хвостате ядро, огорожа, субталамус), утворення стовбура мозку (червоне ядро, чорна субстанція, ретикулярна формація). Зв'язки підкіркових гангліїв з різними відділами головного і спинного мозку. Фізіологія екстрапірамідної системи, її участь в забезпеченні безумовних рефлексів, реалізації стереотипних автоматизованих рухів, готовності м'язів до дії. (2 год.).

ТЕМА 11. Біохімія екстрапірамідної системи. Сучасні уявлення про обмін і концен-трацію катехоламінів в нігрозстріарній системі. Синдроми ураження екстрапірамідної системи. Акінетико-ригідний синдром, або синдром Паркінсонізму, його біохімічні аспекти. Ключові клінічні прояви паркінсонізму: оліго-брадікінезія, ригідність м'язів, паркінсонічний тремор, постуральна нестійкість. Диференціальна діагностика пластичної і спастичної (еластичної) гіпертонії. (2 год.).

ТЕМА 12. Гіперкінетичний синдром. Види гіперкінезів: атетоз, хореїчний, гемібалізм, тики. М'язові дистонії (фокальні (блефароспазм, лицьовий геміспазм, спастична кривошия, оромандибулярна дистонія, дистонія кисті, дистонія стопи, торсіонна дистонія), сегментарні, генералізовані). (2 год.).

ТЕМА 13. Анатомо-фізіологічні особливості мозочка. З'язки мозочка з різними відділами головного та спинного мозку (гомо- і гетеролатеральні). Аферентні і еферентні шляхи. Черв'як і півкулі мозочка. Функції мозочка: забезпечення рівноваги, координації, синергізму рухів, регуляція м'язового тону. Синдроми ураження мозочка. Уявлення про статичну і локомоторну атаксію, асинергію, атонію м'язів, інтенційний тремор, адіадохокінез, дизметрію, гіперметрію, ністагм, скандовану мову. Види атаксій: (мозочкова, кіркова, вестибулярна, сенситивна). (2 год.).

ТЕМА 14. Анатомо – фізіологічні особливості. Локалізація ядер у довгастому мозку. Бульбарний і псевдобульбарний синдроми: спільні ознаки (дисфагія, дисфонія, дизартрія) та відмінності (фібриляції та атрофії м'язів язика, рефлeksi орального автоматизму, вимушений сміх, плач). Порушення іннервації м'язів язика – периферичний та центральний парези. (2 год.).

ТЕМА 15. V пара – трійчастий нерв (змішаний): ядра нерва, вихід корінців на основі мозку, черепа, гілки нерва і зони їх іннервації (очний нерв, верхньощелепний, нижньощелепний нерви). Симптоми ураження системи трійчастого нерва: ураження гілок трійчастого нерва (стріляючі болі, порушення всіх видів чутливості в зоні іннервації відповідних гілок, втрата рогівкового рефлекса, парез жувальних м'язів, втрата нижньощелепного рефлекса). (2 год.).

ТЕМА 16. Симптоми ураження системи трійчастого нерва: ураження вузла трійчастого нерва (герпетичні висипи, болі, порушення всіх видів чутливості на половині обличчя, зниження рогівкового, нижньощелепного рефлексів). Симптоми ураження системи трійчастого нерва: ураження чутливого ядра трійчастого нерва – ядра спинномозкового шляху (сегментарно – дисоційований тип порушення больової та температурної чутливості на половині обличчя); ураження таламусу (геміанестезія всіх видів чутливості, таламічні болі на протилежному боці від вогнища; ураження кори постцентральної звивини. (4 год.).

ТЕМА 17. VII пара – лицьовий нерв (змішаний). VIII пара – присінково-завитковий нерв (чутливий). II пара – зоровий нерв (чутливий нерв). Анатомо-фізіологічні особливості. Симптоми ураження. I пара – нюховий нерв (чутливий нерв): основні анатомо-фізіологічні дані. (2 год.).

ТЕМА 18. III, IV, VI пари пари – очоруховий (змішаний), блоковий, відвідний (рухові) нерви: локалізація ядер, вихід корінців з черепа, зона іннервації на периферії. Симптоми ураження. (2 год.).

ТЕМА 19. Цито- і мієлоархітектоніка кори. Локалізація функцій в корі головного мозку. Динамічна локалізація функцій. Моторне і сенсорні представництва в корі. Поняття про функціональну асиметрію півкуль. Гностичні функції. Види порушення гностичних функцій: зорова, нюхова, смакова, слухова агнозії, астереогноз, аутопагнозія, анозогнозія. (2 год.).

ТЕМА 20. Праксис. Види апраксій: конструктивна, ідеаторна, моторна. Мова. Розлади мови: моторна, сенсорна, амнестична афазії. Синдроми ураження окремих часток великих півкуль: лобної, скроневої, тім'яної, потиличної долей, лімбічної кори. (2 год.).

ТЕМА 21. Синдроми подразнення кори великих півкуль. Синдроми ураження правої і лівої півкуль. Поняття про міжпівкулеву асиметрію. Синдром хронічного вегетативного стану. (2 год.).

ТЕМА 22. Анатомо-фізіологічні особливості і функції вегетативної нервової системи: Сегментарний відділ вегетативної нервової системи. (2 год.).

ТЕМА 23. Симпатична нервова система: бокові роги спинного мозку, симпатичний стовбур, ганглії. Парасимпатична нервова система: Краніобульбарний, сакральний (крижовий) відділи. (2 год.).

ТЕМА 24. Надсегментарний відділ вегетативних функцій: гіпоталамус, лімбічна система, ретикулярна формація стовбура мозку. Ерготропна і трофотропна діяльність. Методи дослідження вегетативних функцій. (2 год.).

ТЕМА 25. Синдроми ураження надсегментарного відділу вегетативної нервової системи. Синдром вегетативної дистонії. Перманентний і пароксизмальний перебіг. Гіпоталамічний синдром. (2 год.).

ТЕМА 26. Оболонки головного і спинного мозку. Фізіологія ліквороутворення. Склад ліквору в нормі, його видозміни при менінгітах, пухлинах, геморагічному інсульті, туберкульозу. Клітинно-білкова, білково-клітинна дисоціація. Плеоцитоз. (2 год.).

ТЕМА 27. Менінгеальні симптоми: головний біль, блювання, загальна гіперестезія, світлобоязнь, ригідність потиличних м'язів, симптом Керніга, симптоми Брудзинського (верхній, середній, нижній), тризм, локальні реактивні больові феномени с-м Менделя, виличний с-м Бехтерева, біль при натискуванні точок виходу малого й великого потиличних нервів. Менінгеальна поза хворого. Симптом Лессажа. Особливості дослідження неврологічного статусу в дитячому віці. (2 год.).

ТЕМА 28. Рентгенологічні (краніо-, спондилографія); Контрастні рентгенологічні обстеження (мієлографія, ангіографія, вентрикулографія); Ультразвукові (ехоенцефалоскопія, доплерографія). Електрофізіологічні (електроенцефалографія, реоенцефалографія, ехоенцефалопатія, електроміографія та ін.). Методи нейровізуалізації (комп'ютерна томографія, магнітно-резонансна томографія, в тому числі у судинному режимі). (2 год.).

ТЕМА 29. Контроль змістового модуля. (1 год.).

Змістовий модуль 3.

«Судинні захворювання та пухлини нервової системи. Епілепсія. Пароксизмальні порушення. Нейростоматологія»

ТЕМА 30. Судинні захворювання головного та спинного мозку. (2 год.).

ТЕМА 31. Черепно-мозкова травма. Класифікація. Клінічні форми черепно-мозкової травми. Струс головного мозку (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностика, диференційна діагностика). Забій головного мозку (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностика, диференційна діагностика). Внутрішньочерепні крововиливи (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностика, диференційна діагностика). (2 год.).

ТЕМА 32. Субарахноїдальні крововиливи. Епідуральні, субдуральні гематоми. Відділені наслідки черепно-мозкових травм, хронічна стадія травматичної хвороби мозку. Травми хребта та спинного мозку. Гематомієлія. (2 год.).

ТЕМА 33. Захворювання периферичної нервової системи. Клінічна класифікація захворювань периферичної нервової системи. Ураження окремих спинномозкових нервів. Травми периферичного відділу нервової системи. Алгічно-рефлекторні синдроми. (2 год.).

ТЕМА 34. Пухлини нервової системи. (2 год.).

ТЕМА 35. Сон та його порушення. Розлади сну в умовах війни. (4 год.).

ТЕМА 36. Епілепсія та епілептичні синдроми. Головний біль. Захворювання вегетативної нервової системи. Нейростоматологічні захворювання. (4 год.).

ТЕМА 37. Контроль змістового модуля (1 год.)

Змістовий модуль 4

«Нейродегенеративні захворювання. Невідкладні стани. Соматоневрологія»

ТЕМА 38. Деменції. (2 год.).

ТЕМА 39. Хвороба Паркінсона. (2 год.).

ТЕМА 40. Демієлінізуючі захворювання (2 год.).

ТЕМА 41. Бічний аміотрофічний склероз. Сирингомієлія. (2 год.).

ТЕМА 42. Міастенія та міастенічний синдром. (2 год.).

ТЕМА 43. Спадкові захворювання нервової системи. М'язові дистонії. (2 год.).

ТЕМА 44. Інфекційні захворювання центральної нервової системи. Хвороба Крейтцфельда-Якоба. Хвороба Герстманна-Штройслера-Шейнкера, фатальна сімейна інсомнія, куру. НейроСНІД. Нейросифіліс. (2 год.).

ТЕМА 45. Соматоневрологічні синдроми. (2 год.).

ТЕМА 46. Перинатальні ураження нервової системи. Вроджені дефекти хребта та спинного мозку. Вікові особливості клінічних проявів та перебігу травматичних уражень головного та спинного мозку. (2 год.).

ТЕМА 47. Невідкладні стани в клініці нервових хвороб. Ураження нервової системи внаслідок фізичних чинників. Екзогенні нейроінтоксикації. (2 год.).

ТЕМА 48. Принципи організація неврологічної допомоги населенню. Медико-соціальна експертиза в неврології. (2 год.).

Тема 49. Контроль змістового модуля (1 год.).

Тема 50. Іспит (2 год.).

Наукове керівництво роботою над дисертацією

ТЕМА 51. Наукове керівництво роботою над дисертацією

ТЕМА 52. Наукове керівництво роботою над дисертацією

ТЕМА 53. Наукове керівництво роботою над дисертацією

ТЕМА 54. Наукове керівництво роботою над дисертацією

ТЕМА 55. Наукове керівництво роботою над дисертацією

ТЕМА 56. Наукове керівництво роботою над дисертацією

ТЕМА 57. Наукове керівництво роботою над дисертацією

ТЕМА 58. Наукове керівництво роботою над дисертацією

ТЕМА 59. Наукове керівництво роботою над дисертацією

ТЕМА 60. Наукове керівництво роботою над дисертацією

ТЕМА 61. Наукове керівництво роботою над дисертацією

ТЕМА 62. Наукове керівництво роботою над дисертацією

ТЕМА 63. Наукове керівництво роботою над дисертацією

ТЕМА 64. Наукове керівництво роботою над дисертацією

ТЕМА 65. Наукове керівництво роботою над дисертацією

ТЕМА 66. Наукове керівництво роботою над дисертацією

ТЕМА 67. Наукове керівництво роботою над дисертацією

ТЕМА 68. Наукове керівництво роботою над дисертацією

ТЕМА 69. Наукове керівництво роботою над дисертацією

ТЕМА 70. Наукове керівництво роботою над дисертацією

ТЕМА 71. Наукове керівництво роботою над дисертацією

ТЕМА 72. Наукове керівництво роботою над дисертацією

ТЕМА 73. Наукове керівництво роботою над дисертацією

ТЕМА 74. Наукове керівництво роботою над дисертацією

ТЕМА 75. Наукове керівництво роботою над дисертацією

СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕТА «Нервові хвороби»

Медицина

№ з/п Назва теми		Всього годин	Вид заняття		
			лекції	практичні заняття	самостійна робота, очні консультації з теми дисертаційної роботи
		150	10	90	50
1 рік					
		50	6	44	0
I семестр					
		24	2	22	0
1.	Змістовий модуль 1 Головні етапи філо- і онтогенезу нервової системи. Структурна і функціональна одиниця нервової системи. Функціональна одиниця нервової системи - нейрон. Типи нейронів, їх функціональне значення. Нейроглія, її функціональне значення.	2	0	2	0
2.	Головні анатомо-топографічні відділи нервової системи: півкулі мозку, підкіркові вузли, стовбур мозку, спинний мозок, корінці, спинальні ганглії, сплетіння, периферичні нерви.	2	2	0	0
3.	Кора головного мозку. Цитоархітектонічні поля. Локалізація функцій в корі великих півкуль. Поняття про функціональні системи.	2	0	2	0
4.	Вегетативна нервова система, її надсегментарний і сегментарний відділи. Лімбіко-ретикулярний комплекс.	2	0	2	0
5.	Поняття про рецепцію. Види рецепторів. Екстроцептивна, пропріоцеп-тивна, інтероцептивна чутливість. Клінічна класифікація чутливості. Провідні шляхи чутливості. Методика дослідження. Види чутливих розладів: анестезія, гіпестезія, гіперестезія, гіперпатія, дизестезія. Синестезія, дисоційовані розлади, полістезія, парестезії. Біль і його класифікація. Поняття про ноціцептивні і антиноціцептивні системи мозку.	2	0	2	0
6.	Топічні типи чутливих порушень: мононевритичний, поліневритичний, корінцевий, задньороговий, провідниковий (при ураженні провідних чутливих шляхів на рівні спинного мозку, медіальної петлі, зорового горба, внутрішньої капсули); кірковий тип (синдроми подразнення та випадіння). Синдром половинного ураження спинного мозку, (синдром Броун-Секара).	2	0	2	0
7.	Уявлення про рефлекс і рефлекторну дугу, умовні і безумовні рефлекси, рівнів замикання шкірних, сухожилкових і периостальних рефлексів.. Анатомічні особливості і нейрофізіологія системи довільних рухів, екстрапірамідної системи і мозочка. Методика дослідження рухової системи. Реалізація довільних рухів. Пірамідна система. Центральний та периферичний рухові нейрони. Кірково-ядерний та кірково-спінальний шляхи.	2	0	2	0
8.	Контроль змістового модулю	1	0	1	0

9.	Змістовий модуль 2 Симптоми центрального (спастичного) паралічу. Патофізіологія м'язової гіпертонії, гіперрефлексії, патологічних рефлексів, зниження черевних рефлексів. Симптоми периферичного (в'ялого) паралічу. Патофізіологія атонії, арефлексії, атрофії. Паралічі, парези, моноплегія, параплегія, геміплегія, триплегія, тетраплегія.	2	0	2	0
10.	Анатомічні дані: базальні ганглії (чечевицеподібне, хвостате ядро, огорожа, субталамус), утворення стовбура мозку (червоне ядро, чорна субстанція, ретикулярна формація). Зв'язки підкіркових гангліїв з різними відділами головного і спинного мозку. Фізіологія екстрапірамідної системи, її участь в забезпеченні безумовних рефлексів, реалізації стереотипних автоматизованих рухів, готовності м'язів до дії.	2	0	2	0
11.	Біохімія екстрапірамідної системи. Сучасні уявлення про обмін і концентрацію катехоламінів в нігостріарній системі. Синдроми ураження екстрапірамідної системи. Акінетико-ригідний синдром, або синдром Паркінсонізму, його біохімічні аспекти. Ключові клінічні прояви паркінсонізму: оліго-брадікінезія, ригідність м'язів, паркінсонічний тремор, постуральна нестійкість. Диференціальна діагностика пластичної і спастичної (еластичної) гіпертонії.	2	0	2	0
12.	Гіперкінетичний синдром. Види гіперкінезів: атетоз, хореїчний, гемібалізм, тики. М'язові дистонії (фокальні (блефароспазм, лицьовий геміспазм, спастична кривошия, оромандибулярна дистонія, дистонія кисті, дистонія стопи, торсіонна дистонія), сегментарні, генералізовані).	2	0	2	0
13.	Анатомо-фізіологічні особливості мозочка. Зв'язки мозочка з різними відділами головного та спинного мозку (гомо- і гетеролатеральні). Аферентні і еферентні шляхи. Черв'як і півкулі мозочка. Функції мозочка: забезпечення рівноваги, координації, синергізму рухів, регуляція м'язового тону. Синдроми ураження мозочка. Уявлення про статичну і локомоторну атаксію, асинергію, атонію м'язів, інтенційний тремор, адіадохокінез, дизметрію, гіперметрію, ністагм, скандовану мову. Види атаксій: (мозочкова, кіркова, вестибулярна, сенситивна).	2	0	2	0
II семестр					
		26	4	22	0
14.	Анатомо – фізіологічні особливості. Локалізація ядер у довгастому мозку. Бульбарний і псевдобульбарний синдроми: спільні ознаки (дисфагія, дисфонія, дизартрія) та відмінності (фібриляції та атрофії м'язів язика, рефлекс орального автоматизму, вимушений сміх, плач). Порушення іннервації м'язів язика – периферичний та центральний парези.	2	0	2	0
15.	V пара – трійчастий нерв (змішаний): ядра нерва, вихід корінців на основі мозку, черепа, гілки нерва і зони їх іннервації (очний нерв,	2	0	2	0

	верхньощелепний, нижньощелепний нерви). Симптоми ураження системи трійчастого нерва: ураження гілок трійчастого нерва (стріляючі болі, порушення всіх видів чутливості в зоні іннервації відповідних гілок, втрата рогівкового рефлекса, парез жувальних м'язів, втрата нижньощелепного рефлекса).				
16.	Симптоми ураження системи трійчастого нерва: ураження вузла трійчастого нерва (герпетичні висипи, болі, порушення всіх видів чутливості на половині обличчя, зниження рогівкового, нижньощелепного рефлексів). Симптоми ураження системи трійчастого нерва: ураження чутливого ядра трійчастого нерва – ядра спинномозкового шляху (сегментарно – дисоційований тип порушення больової та температурної чутливості на половині обличчя); ураження таламусу (геміанестезія всіх видів чутливості, таламічні болі на протилежному боці від вогнища; ураження кори постцентральної звивини.	4	2	2	0
17.	VII пара – лицьовий нерв (змішаний). VIII пара – присінково-завитковий нерв (чутливий). II пара – зоровий нерв (чутливий нерв). Анатомо-фізіологічні особливості. Симптоми ураження. I пара – нюховий нерв (чутливий нерв): основні анатомо-фізіологічні дані.	2	0	2	0
18.	III, IV, VI пари пари – очоруховий (змішаний), блоковий, відвідний (рухові) нерви: локаліація ядер, вихід корінців з черепа, зона іннервації на периферії. Симптоми ураження.	2	0	2	0
19.	Локалізація функцій в корі головного мозку. Динамічна локалізація функцій. Моторне і сенсорні представництва в корі. Поняття про функціональну асиметрію півкуль. Гностичні функції. Види порушення гностичних функцій: зорова, нюхова, смакова, слухова агнозії, астереогноз, аутопагнозія, анозогнозія.	2	2	0	0
20.	Праксис. Види апраксії: конструктивна, ідеаторна, моторна. Мова. Розлади мови: моторна, сенсорна, амнестична афазії. Синдроми ураження окремих часток великих півкуль: лобної, скроневої, тім'яної, потиличної долей, лімбічної кори.	2	0	2	0
21.	Синдроми подразнення кори великих півкуль. Синдроми ураження правої і лівої півкуль. Поняття про міжпівкулеву асиметрію. Синдром хронічного вегетативного стану.	2	0	2	0
22.	Анатомо-фізіологічні особливості і функції вегетативної нервової системи: Сегментарний відділ вегетативної нервової системи.	2	0	2	0
23.	Симпатична нервова система: бокові роги спинного мозку, симпатичний стовбур, ганглії. Парасимпатична нервова система: Краніобульбарний, сакральний (крижовий) відділи.	2	0	2	0
24.	Надсегментарний відділ вегетативних функцій: гіпоталамус, лімбічна система, ретикулярна формація стовбура мозку. Ерготропна і трофотропна діяльність. Методи дослідження вегетативних функцій.	2	0	2	0
25.	Синдроми ураження надсегментарного відділу	2	0	2	0

	вегетативної нервової системи. Синдром вегетативної дистонії. Перманентний і пароксизмальний перебіг. Гіпоталамічний синдром.				
2 рік (викладацька практика)					
		0	0	0	0
3 рік					
		50	4	46	0
V семестр					
		26	2	24	0
26.	Оболонки головного і спинного мозку. Фізіологія ліквороутворення. Склад ліквору в нормі, його видозміни при менінгітах, пухлинах, геморагічному інсульті, туберкульозу. Клітинно-білкова, білково-клітинна дисоціація. Плеоцитоз.	2	0	2	0
27.	Менінгеальні симптоми: головний біль, блювання, загальна гіперестезія, світлобоязнь, ригідність потиличних м'язів, симптом Керніга, симптоми Брудзинського (верхній, середній, нижній), тризм, локальні реактивні больові феномени с-м Менделя, виличний с-м Бехтерева, біль при натискуванні точок виходу малого й великого потиличних нервів. Менінгеальна поза хворого. Симптом Лессажа. Особливості дослідження неврологічного статусу в дитячому віці.	2	0	2	0
28.	Рентгенологічні (краніо-, спондилографія); Контрастні рентгенологічні обстеження (мієлографія, ангіографія, вентрикулографія); Ультразвукові (ехоенцефалоскопія, доплерографія). Електрофізіологічні (електроенцефалографія, реоенцефалографія, ехо-енцефалопатія, електроміографія та ін.). Методи нейровізуалізації (комп'ютерна томографія, магнітно-резонансна томографія, в тому числі у судинному режимі).	2	0	2	0
29.	Контроль змістового модуля	1	0	1	0
30.	Змістовий модуль 3 Судинні захворювання головного та спинного мозку.	2	0	2	0
31.	Черепно-мозкова травма. Класифікація. Клінічні форми черепно-мозкової травми. Струс головного мозку (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностика, диференційна діагностика). Забій головного мозку (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностика, диференційна діагностика). Внутрішньочерепні крововиливи (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностика, диференційна діагностика).	2	0	2	0
32.	Субарахноїдальні крововиливи. Епідуральні, субдуральні гематоми. Відділені наслідки черепно-мозкових травм, хронічна стадія травматичної хвороби мозку. Травми хребта та спинного мозку. Гематомієлія.	2	0	2	0
33.	Захворювання периферичної нервової системи. Клінічна класифікація захворювань периферичної нервової системи. Ураження окремих спинномозкових нервів. Травми периферичного відділу нервової системи.	2	0	2	0

	Алгічно-рефлекторні синдроми.				
34.	Пухлини нервової системи.	2	0	2	0
35.	Сон та його порушення. Розлади сну в умовах війни.	4	0	4	0
36.	Епілепсія та епілептичні синдроми. Головний біль. Захворювання вегетативної нервової системи. Нейростоматологічні захворювання	4	2	2	0
37.	Контроль змістового модулю	1	0	1	0
VI семестр					
		24	2	22	0
38.	Змістовий модуль 4 Деменції.	2	0	2	0
39.	Хвороба Паркінсона.	2	0	2	0
40.	Демієлінізуючі захворювання	2	0	2	0
41.	Бічний аміотрофічний склероз. Сирингомієлія.	2	0	2	0
42.	Міастенія та міастенічний синдром.	2	0	2	0
43.	Спадкові захворювання нервової системи. М'язові дистонії.	2	0	2	0
44.	Інфекційні захворювання центральної нервової системи. Хвороба Крейтцфельда-Якоба. Хвороба Герстманна-Штройслера-Шейнкера, фатальна сімейна інсомнія, куру. НейроСНІД. Нейросифіліс.	2	0	2	0
45.	Соматоневрологічні синдроми.	2	2	0	0
46.	Перинатальні ураження нервової системи. Вроджені дефекти хребта та спинного мозку. Вікові особливості клінічних проявів та перебігу травматичних уражень головного та спинного мозку.	2	0	2	0
47.	Невідкладні стани в клініці нервових хвороб. Ураження нервової системи внаслідок фізичних чинників. Екзогенні нейроінтоксикації.	2	0	2	0
48.	Принципи організації неврологічної допомоги населенню. Медико-соціальна експертиза в неврології.	2	0	2	0
49.	Контроль змістового модулю	1	0	1	0
50.	Іспит	2	2	0	0
4 рік					
		50	0	0	50
51.	Наукове керівництво роботою над дисертацією	2	0	0	2
52.	Наукове керівництво роботою над дисертацією	2	0	0	2
53.	Наукове керівництво роботою над дисертацією	2	0	0	2
54.	Наукове керівництво роботою над дисертацією	2	0	0	2
55.	Наукове керівництво роботою над дисертацією	2	0	0	2
56.	Наукове керівництво роботою над дисертацією	2	0	0	2
57.	Наукове керівництво роботою над дисертацією	2	0	0	2
58.	Наукове керівництво роботою над дисертацією	2	0	0	2
59.	Наукове керівництво роботою над дисертацією	2	0	0	2
60.	Наукове керівництво роботою над дисертацією	2	0	0	2
61.	Наукове керівництво роботою над дисертацією	2	0	0	2
62.	Наукове керівництво роботою над дисертацією	2	0	0	2
63.	Наукове керівництво роботою над дисертацією	2	0	0	2

64.	Наукове керівництво роботою над дисертацією	2	0	0	2
65.	Наукове керівництво роботою над дисертацією	2	0	0	2
66.	Наукове керівництво роботою над дисертацією	2	0	0	2
67.	Наукове керівництво роботою над дисертацією	2	0	0	2
68.	Наукове керівництво роботою над дисертацією	2	0	0	2
69.	Наукове керівництво роботою над дисертацією	2	0	0	2
70.	Наукове керівництво роботою над дисертацією	2	0	0	2
71.	Наукове керівництво роботою над дисертацією	2	0	0	2
72.	Наукове керівництво роботою над дисертацією	2	0	0	2
73.	Наукове керівництво роботою над дисертацією	2	0	0	2
74.	Наукове керівництво роботою над дисертацією	2	0	0	2
75.	Наукове керівництво роботою над дисертацією	2	0	0	2

Загальний обсяг 150 год, в тому числі:

Лекцій – 10 год.

Практичні заняття – 90 год.

Самостійна робота - 50 год.

Змістовий модуль 1

**«Загальні питання неврології. Основні принципи функціонування нервової системи»
(15 год)**

ТЕМА 1. Головні етапи філо- і онтогенезу нервової системи. Структурна і функціональна одиниця нервової системи. Функціональна одиниця нервової системи - нейрон. Типи нейронів, їх функціональне значення. Нейроглія, її функціональне значення. (2 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. Головні етапи філо- і онтогенезу нервової системи.
2. Структурна і функціональна одиниця нервової системи. Функціональна одиниця нервової системи - нейрон.
3. Типи нейронів, їх функціональне значення.
4. Нейроглія, її функціональне значення.

Рекомендована література:

1. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А. Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2020, 3-є (перероблене і доповнене). – 640 с.
2. Обстеження пацієнта в клініці нервових хвороб: навчальний посібник для студентів вищих мед. навч. закладів III-IV рівня акредитації / Н. В. Литвиненко, А. М. Кривчун, К. А. Таряник ; МОЗ України, УМСА (Полтава). - Полтава : Техсервіс, 2018. - 149 с.
3. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А.Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2015. – 640 с.
4. Неврологія: національний підручник для студентів вищ. мед. навч. Закладів IV рівня акредитації / [за ред. І. А. Григорової, Л. І. Соколової]; І. А. Григорова, Л. І. Соколова, Р. Д. Герасимчук та ін. - К. : Медицина, 2014. - 639 с.
5. Віничук С.М. Неврологія: підручник для ВМНЗ IV рівня. / С.М. Віничук, Т.І. Ілляш, О.А. Молодицька. – Л.: Здоров'я, 2008. – 659 с.
6. Нервові хвороби: підручник для студ. вищ. мед. навч. закладів III-IV рівнів акредитації/ відпов. ред. Е.Г. Дубенко, С.М. Віничук ; С.М. Віничук, Е.Г. Дубенко, Е.Л. Мачерет та ін. - К. : Здоров'я, 2001. - 696 с.

ТЕМА 2. Головні анатомо-топографічні відділи нервової системи: півкулі мозку, підкіркові вузли, стовбур мозку, спинний мозок, корінці, спинальні ганглії, сплетіння, периферичні нерви. (2 год.).

Лекція (2 год.):

Контрольні запитання та завдання:

1. Основні анатомо-фізіологічні відомості про відділи нервової системи.
2. Анатомо-фізіологічні особливості півкуль головного мозку, підкіркових вузлів, стовбуру мозку
3. Анатомо-фізіологічні особливості спинного мозку
4. Анатомо-фізіологічні особливості периферичної нервової системи

Рекомендована література:

1. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А. Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2020, 3-є (перероблене і доповнене). – 640 с.
2. Обстеження пацієнта в клініці нервових хвороб: навчальний посібник для студентів вищих мед. навч. закладів III-IV рівня акредитації / Н. В. Литвиненко, А. М. Кривчун, К. А. Таряник ; МОЗ України, УМСА (Полтава). - Полтава : Техсервіс, 2018. - 149 с.
3. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А.Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2015. – 640 с.
4. Неврологія: національний підручник для студентів вищ. мед. навч. Закладів IV рівня акредитації / [за ред. І. А. Григорової, Л. І. Соколової]; І. А. Григорова, Л. І. Соколова, Р. Д. Герасимчук та ін. - К. : Медицина, 2014. - 639 с.
5. Віничук С.М. Неврологія: підручник для ВМНЗ IV рівня. / С.М. Віничук, Т.І. Ілляш, О.А. Молодицька. – Л.: Здоров'я, 2008. – 659 с.
6. Нервові хвороби: підручник для студ. вищ. мед. навч. закладів III-IV рівнів акредитації/ відпов. ред. Е.Г. Дубенко, С.М. Віничук ; С.М. Віничук, Е.Г. Дубенко, Е.Л. Мачерет та ін. - К. : Здоров'я, 2001. - 696 с.

ТЕМА 3. Кора головного мозку. Цитоархітектонічні поля. Локалізація функцій в корі великих півкуль. Поняття про функціональні системи. (2 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. Анатомо-фізіологічні особливості кори головного мозку.
2. Цито- і мієлоархітектоніка кори. Локалізація функцій в корі головного мозку. Динамічна локалізація функцій. Моторне і сенсорні представництва в корі. Поняття про функціональну асиметрію півкуль.

Рекомендована література:

1. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А. Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2020, 3-є (перероблене і доповнене). – 640 с.
2. Обстеження пацієнта в клініці нервових хвороб: навчальний посібник для студентів вищих мед. навч. закладів III-IV рівня акредитації / Н. В. Литвиненко, А. М. Кривчун, К. А. Таряник ; МОЗ України, УМСА (Полтава). - Полтава : Техсервіс, 2018. - 149 с.
3. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А.Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2015. – 640 с.
4. Неврологія: національний підручник для студентів вищ. мед. навч. Закладів IV рівня акредитації / [за ред. І. А. Григорової, Л. І. Соколової]; І. А. Григорова, Л. І. Соколова, Р. Д. Герасимчук та ін. - К. : Медицина, 2014. - 639 с.
5. Віничук С.М. Неврологія: підручник для ВМНЗ IV рівня. / С.М. Віничук, Т.І. Ілляш, О.А. Молодицька. – Л.: Здоров'я, 2008. – 659 с.
6. Нервові хвороби: підручник для студ. вищ. мед. навч. закладів III-IV рівнів акредитації/ відпов. ред. Е.Г. Дубенко, С.М. Віничук ; С.М. Віничук, Е.Г. Дубенко, Е.Л. Мачерет та ін. - К. : Здоров'я, 2001. - 696 с.

ТЕМА 4. Вегетативна нервова система, її надсегментарний і сегментарний відділи. Лімбіко-ретикулярний комплекс. (2 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. Анатомо-фізіологічні особливості і функції вегетативної нервової системи:
2. Сегментарний відділ вегетативної нервової системи.
3. Симпатична нервова система: бокові роги спинного мозку, симпатичний стовбур, ганглії. Парасимпатична нервова система: Краніобульбарний, сакральний (крижовий) відділи.
4. Надсегментарний відділ вегетативних функцій: гіпоталамус, лімбічна система, ретикулярна формація стовбура мозку. Ерготропна і трофотропна діяльність.
5. Методи дослідження вегетативних функцій.
6. Синдроми ураження надсегментарного відділу вегетативної нервової системи. Синдром вегетативної дистонії. Перманентний і пароксизмальний перебіг. Гіпоталамічний синдром.
7. Вегетативно-судинні пароксизми: симпато-адреналовий, ваго-інсулярний, змішаний.
8. Синдром ураження сегментарної вегетативної нервової системи. Ураження стовбура мозку, бокових рогів спинного мозку, гангліїв пограничного стовбура, сплетінь, нервів. Синдром Клода-Бернара-Горнера. Вісцеральні симптоми. Рівні регуляції тазових функцій та їх розлади.

Рекомендована література:

1. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А. Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2020, 3-є (перероблене і доповнене). – 640 с.
2. Обстеження пацієнта в клініці нервових хвороб: навчальний посібник для студентів вищих мед. навч. закладів III-IV рівня акредитації / Н. В. Литвиненко, А. М. Кривчун, К. А. Таряник ; МОЗ України, УМСА (Полтава). - Полтава : Техсервіс, 2018. - 149 с.
3. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А.Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2015. – 640 с.

4. Неврологія: національний підручник для студентів вищ. мед. навч. Закладів IV рівня акредитації / [за ред. І. А. Григорової, Л. І. Соколової]; І. А. Григорова, Л. І. Соколова, Р. Д. Герасимчук та ін. - К. : Медицина, 2014. - 639 с.
5. Віничук С.М. Неврологія: підручник для ВМНЗ IV рівня. / С.М. Віничук, Т.І. Ілляш, О.А. Молодицька. – Л.: Здоров'я, 2008. – 659 с.
6. Нервові хвороби: підручник для студ. вищ. мед. навч. закладів III-IV рівнів акредитації/ відпов. ред. Е.Г. Дубенко, С.М. Віничук ; С.М. Віничук, Е.Г. Дубенко, Е.Л. Мачерет та ін. - К. : Здоров'я, 2001. - 696 с.

ТЕМА 5. Поняття про рецепцію. Види рецепторів. Екстроцептивна, пропріоцеп-тивна, інтероцептивна чутливість. Клінічна класифікація чутливості. Провідні шляхи чутливості. Методика дослідження. Види чутливих розладів: анестезія, гіпестезія, гіперестезія, гіперпатія, дизестезія. Синестезія, дисоційовані розлади, поліестезія, парестезії. Біль і його класифікація. Поняття про ноціцептивні і антиноціцептивні системи мозку. (2 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. Поняття про рецепцію. Види рецепторів.
2. Екстроцептивна, пропріоцеп-тивна, інтероцептивна чутливість.
3. Клінічна класифікація чутливості.
4. Провідні шляхи чутливості.
5. Методика дослідження.
6. Види чутливих розладів: анестезія, гіпестезія, гіперестезія, гіперпатія, дизестезія.
7. Синестезія, дисоційовані розлади, поліестезія, парестезії.
8. Біль і його класифікація.
9. Поняття про ноціцептивні і антиноціцептивні системи мозку.

Рекомендована література:

1. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А. Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2020, 3-є (перероблене і доповнене). – 640 с.
2. Обстеження пацієнта в клініці нервових хвороб: навчальний посібник для студентів вищих мед. навч. закладів III-IV рівня акредитації / Н. В. Литвиненко, А. М. Кривчун, К. А. Таряник ; МОЗ України, УМСА (Полтава). - Полтава : Техсервіс, 2018. - 149 с.
3. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А.Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2015. – 640 с.
4. Неврологія: національний підручник для студентів вищ. мед. навч. Закладів IV рівня акредитації / [за ред. І. А. Григорової, Л. І. Соколової]; І. А. Григорова, Л. І. Соколова, Р. Д. Герасимчук та ін. - К. : Медицина, 2014. - 639 с.
5. Віничук С.М. Неврологія: підручник для ВМНЗ IV рівня. / С.М. Віничук, Т.І. Ілляш, О.А. Молодицька. – Л.: Здоров'я, 2008. – 659 с.
6. Нервові хвороби: підручник для студ. вищ. мед. навч. закладів III-IV рівнів акредитації/ відпов. ред. Е.Г. Дубенко, С.М. Віничук ; С.М. Віничук, Е.Г. Дубенко, Е.Л. Мачерет та ін. - К. : Здоров'я, 2001. - 696 с.

ТЕМА 6. Топічні типи чутливих порушень: мононевритичний, поліневритичний, корінцевий, задньороговий, провідниковий (при ураженні провідних чутливих шляхів на рівні спинного мозку, медіальної петлі, зорового горба, внутрішньої капсули); кірковий тип (синдроми подразнення та випадіння). Синдром половинного ураження спинного мозку, (синдром Броун-Секара). (2 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. Мононевритичний тип порушення чутливості
2. Поліневритичний тип порушення чутливості
3. Корінцевий тип порушення чутливості
4. Задньороговий тип порушення чутливості

5. Провідниковий тип порушення чутливості (при ураженні провідних чутливих шляхів на рівні спинного мозку, медіальної петлі, зорового горба, внутрішньої капсули)
6. Кірковий тип порушення чутливості (синдроми подразнення та випадіння).
7. Синдром половинного ураження спинного мозку, (синдром Броун-Секара).

Рекомендована література:

1. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А. Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2020, 3-є (перероблене і доповнене). – 640 с.
2. Обстеження пацієнта в клініці нервових хвороб: навчальний посібник для студентів вищих мед. навч. закладів III-IV рівня акредитації / Н. В. Литвиненко, А. М. Кривчун, К. А. Таряник ; МОЗ України, УМСА (Полтава). - Полтава : Техсервіс, 2018. - 149 с.
3. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А.Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2015. – 640 с.
4. Неврологія: національний підручник для студентів вищ. мед. навч. Закладів IV рівня акредитації / [за ред. І. А. Григорової, Л. І. Соколової]; І. А. Григорова, Л. І. Соколова, Р. Д. Герасимчук та ін. - К. : Медицина, 2014. - 639 с.
5. Віничук С.М. Неврологія: підручник для ВМНЗ IV рівня. / С.М. Віничук, Т.І. Ілляш, О.А. Молодицька. – Л.: Здоров'я, 2008. – 659 с.
6. Нервові хвороби: підручник для студ. вищ. мед. навч. закладів III-IV рівнів акредитації/ відпов. ред. Е.Г. Дубенко, С.М. Віничук ; С.М. Віничук, Е.Г. Дубенко, Е.Л. Мачерет та ін. - К. : Здоров'я, 2001. - 696 с.

ТЕМА 7. Уявлення про рефлекс і рефлекторну дугу, умовні і безумовні рефлекси, рівнів замикання шкірних, сухожилкових і периостальних рефлексів. Анатомічні особливості і нейрофізіологія системи довільних рухів, екстрапірамідної системи і мозочка. Методика дослідження рухової системи. Реалізація довільних рухів. Пірамідна система. Центральний та периферичний рухові нейрони. Кірково-ядерний та кірково-спінальний шляхи. (2 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. Уявлення про рефлекс і рефлекторну дугу, умовні і безумовні рефлекси, рівнів замикання шкірних, сухожилкових і периостальних рефлексів.
2. Анатомічні особливості і нейрофізіологія системи довільних рухів, екстрапірамідної системи і мозочка.
3. Методика дослідження рухової системи.
4. Реалізація довільних рухів.
5. Пірамідна система. Центральний та периферичний рухові нейрони. Кірково-ядерний та кірково-спінальний шляхи.

Рекомендована література:

1. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А. Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2020, 3-є (перероблене і доповнене). – 640 с.
2. Обстеження пацієнта в клініці нервових хвороб: навчальний посібник для студентів вищих мед. навч. закладів III-IV рівня акредитації / Н. В. Литвиненко, А. М. Кривчун, К. А. Таряник ; МОЗ України, УМСА (Полтава). - Полтава : Техсервіс, 2018. - 149 с.
3. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А.Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2015. – 640 с.
4. Неврологія: національний підручник для студентів вищ. мед. навч. Закладів IV рівня акредитації / [за ред. І. А. Григорової, Л. І. Соколової]; І. А. Григорова, Л. І. Соколова, Р. Д. Герасимчук та ін. - К. : Медицина, 2014. - 639 с.
5. Віничук С.М. Неврологія: підручник для ВМНЗ IV рівня. / С.М. Віничук, Т.І. Ілляш, О.А. Молодицька. – Л.: Здоров'я, 2008. – 659 с.
6. Нервові хвороби: підручник для студ. вищ. мед. навч. закладів III-IV рівнів акредитації/ відпов. ред. Е.Г. Дубенко, С.М. Віничук ; С.М. Віничук, Е.Г. Дубенко, Е.Л. Мачерет та ін. - К. : Здоров'я, 2001. - 696 с.

ТЕМА 8. Контроль змістового модуля (1 год.).

Змістовий модуль 2.

«Анатомо-фізіологічні особливості функціонування нервової системи людини. Топічна діагностика уражень нервової системи»
(43 год)

ТЕМА 9. Симптоми центрального (спастичного) паралічу. Патофізіологія м'язової гіпертонії, гіперрефлексії, патологічних рефлексів, зниження черевних рефлексів. Симптоми периферичного (в'ялого) паралічу. Патофізіологія атонії, арефлексії, атрофії. Паралічі, парези, моноплегія, параплегія, геміплегія, триплегія, тетраплегія. (2 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. Симптоми центрального (спастичного) паралічу. Патофізіологія м'язової гіпертонії, гіперрефлексії, патологічних рефлексів, зниження черевних рефлексів.
2. Симптоми периферичного (в'ялого) паралічу. Патофізіологія атонії, арефлексії, атрофії.
3. Паралічі, парези, моноплегія, параплегія, геміплегія, триплегія, тетраплегія.

Рекомендована література:

1. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А. Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2020, 3-є (перероблене і доповнене). – 640 с.
2. Обстеження пацієнта в клініці нервових хвороб: навчальний посібник для студентів вищих мед. навч. закладів III-IV рівня акредитації / Н. В. Литвиненко, А. М. Кривчун, К. А. Таряник ; МОЗ України, УМСА (Полтава). - Полтава : Техсервіс, 2018. - 149 с.
3. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А.Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2015. – 640 с.
4. Неврологія: національний підручник для студентів вищ. мед. навч. Закладів IV рівня акредитації / [за ред. І. А. Григорової, Л. І. Соколової]; І. А. Григорова, Л. І. Соколова, Р. Д. Герасимчук та ін. - К. : Медицина, 2014. - 639 с.
5. Віничук С.М. Неврологія: підручник для ВМНЗ IV рівня. / С.М. Віничук, Т.І. Ілляш, О.А. Молодицька. – Л.: Здоров'я, 2008. – 659 с.
6. Нервові хвороби: підручник для студ. вищ. мед. навч. закладів III-IV рівнів акредитації/ відпов. ред. Е.Г. Дубенко, С.М. Віничук ; С.М. Віничук, Е.Г. Дубенко, Е.Л. Мачерет та ін. - К. : Здоров'я, 2001. - 696 с.

ТЕМА 10. Анатомічні дані: базальні ганглії (чечевицеподібне, хвостате ядро, огорожа, субталамус), утворення стовбура мозку (червоне ядро, чорна субстанція, ретикулярна формація). Зв'язки підкіркових гангліїв з різними відділами головного і спинного мозку. Фізіологія екстрапірамідної системи, її участь в забезпеченні безумовних рефлексів, реалізації стереотипних автоматизованих рухів, готовності м'язів до дії. (2 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. Анатомічні дані: базальні ганглії (чечевицеподібне, хвостате ядро, огорожа, субталамус), утворення стовбура мозку (червоне ядро, чорна субстанція, ретикулярна формація). Зв'язки підкіркових гангліїв з різними відділами головного і спинного мозку.
2. Фізіологія екстрапірамідної системи, її участь в забезпеченні безумовних рефлексів, реалізації стереотипних автоматизованих рухів, готовності м'язів до дії.

Рекомендована література:

1. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А. Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2020, 3-є (перероблене і доповнене). – 640 с.

2. Обстеження пацієнта в клініці нервових хвороб: навчальний посібник для студентів вищих мед. навч. закладів III-IV рівня акредитації / Н. В. Литвиненко, А. М. Кривчун, К. А. Таряник ; МОЗ України, УМСА (Полтава). - Полтава : Техсервіс, 2018. - 149 с.
3. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А.Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2015. – 640 с.
4. Неврологія: національний підручник для студентів вищ. мед. навч. Закладів IV рівня акредитації / [за ред. І. А. Григорової, Л. І. Соколової]; І. А. Григорова, Л. І. Соколова, Р. Д. Герасимчук та ін. - К. : Медицина, 2014. - 639 с.
5. Віничук С.М. Неврологія: підручник для ВМНЗ IV рівня. / С.М. Віничук, Т.І. Ілляш, О.А. Молодицька. – Л.: Здоров'я, 2008. – 659 с.
6. Нервові хвороби: підручник для студ. вищ. мед. навч. закладів III-IV рівнів акредитації/ відпов. ред. Е.Г. Дубенко, С.М. Віничук ; С.М. Віничук, Е.Г. Дубенко, Е.Л. Мачерет та ін. - К. : Здоров'я, 2001. - 696 с.

ТЕМА 11. Біохімія екстрапірамідної системи. Сучасні уявлення про обмін і концен-трацію катехоламінів в нігростріарній системі. Синдроми ураження екстрапірамідної системи. Акінетико-ригідний синдром, або синдром Паркінсонізму, його біохімічні аспекти. Ключові клінічні прояви паркінсонізму: оліго-брадікінезія, ригідність м'язів, паркінсонічний тремор, постуральна нестійкість. Диференціальна діагностика пластичної і спастичної (еластичної) гіпертонії. (2 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. Біохімія екстрапірамідної системи. Сучасні уявлення про обмін і концен-трацію катехоламінів в нігростріарній системі.
2. Синдроми ураження екстрапірамідної системи.
3. Акінетико-ригідний синдром, або синдром Паркінсонізму, його біохімічні аспекти. Ключові клінічні прояви паркінсонізму: оліго-брадікінезія, ригідність м'язів, паркінсонічний тремор, постуральна нестійкість.
4. Диференціальна діагностика пластичної і спастичної гіпертонії.

Рекомендована література:

1. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А. Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2020, 3-є (перероблене і доповнене). – 640 с.
2. Обстеження пацієнта в клініці нервових хвороб: навчальний посібник для студентів вищих мед. навч. закладів III-IV рівня акредитації / Н. В. Литвиненко, А. М. Кривчун, К. А. Таряник ; МОЗ України, УМСА (Полтава). - Полтава : Техсервіс, 2018. - 149 с.
3. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А.Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2015. – 640 с.
4. Неврологія: національний підручник для студентів вищ. мед. навч. Закладів IV рівня акредитації / [за ред. І. А. Григорової, Л. І. Соколової]; І. А. Григорова, Л. І. Соколова, Р. Д. Герасимчук та ін. - К. : Медицина, 2014. - 639 с.
5. Віничук С.М. Неврологія: підручник для ВМНЗ IV рівня. / С.М. Віничук, Т.І. Ілляш, О.А. Молодицька. – Л.: Здоров'я, 2008. – 659 с.
6. Нервові хвороби: підручник для студ. вищ. мед. навч. закладів III-IV рівнів акредитації/ відпов. ред. Е.Г. Дубенко, С.М. Віничук ; С.М. Віничук, Е.Г. Дубенко, Е.Л. Мачерет та ін. - К. : Здоров'я, 2001. - 696 с.

ТЕМА 12. Гіперкінетичний синдром. Види гіперкінезів: атетоз, хореїчний, гемібалізм, тики. М'язові дистонії (фокальні (блефароспазм, лицьовий геміспазм, спастична кривошия, оромандибулярна дистонія, дистонія кисті, дистонія стопи, торсіонна дистонія), сегментарні, генералізовані). (2 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. Гіперкінетичний синдром.
2. Види гіперкінезів: атетоз, хореїчний, гемібалізм, тики.

3. М'язові дистонії (фокальні (блефароспазм, лицьовий геміспазм, спастична кривошия, оромандибулярна дистонія, дистонія кисті, дистонія стопи, торсіонна дистонія), сегментарні, генералізовані).

Рекомендована література:

1. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А. Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2020, 3-є (перероблене і доповнене). – 640 с.
2. Обстеження пацієнта в клініці нервових хвороб: навчальний посібник для студентів вищих мед. навч. закладів III-IV рівня акредитації / Н. В. Литвиненко, А. М. Кривчун, К. А. Таряник ; МОЗ України, УМСА (Полтава). - Полтава : Техсервіс, 2018. - 149 с.
3. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А.Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2015. – 640 с.
4. Неврологія: національний підручник для студентів вищ. мед. навч. Закладів IV рівня акредитації / [за ред. І. А. Григорової, Л. І. Соколової]; І. А. Григорова, Л. І. Соколова, Р. Д. Герасимчук та ін. - К. : Медицина, 2014. - 639 с.
5. Віничук С.М. Неврологія: підручник для ВМНЗ IV рівня. / С.М. Віничук, Т.І. Ілляш, О.А. Молодицька. – Л.: Здоров'я, 2008. – 659 с.
6. Нервові хвороби: підручник для студ. вищ. мед. навч. закладів III-IV рівнів акредитації/ відпов. ред. Е.Г. Дубенко, С.М. Віничук ; С.М. Віничук, Е.Г. Дубенко, Е.Л. Мачерет та ін. - К. : Здоров'я, 2001. - 696 с.

ТЕМА 13. Анатомо-фізіологічні особливості мозочка. З'вязки мозочка з різними відділами головного та спинного мозку (гомо- і гетеролатеральні). Аферентні і еферентні шляхи. Черв'як і півкулі мозочка. Функції мозочка: забезпечення рівноваги, координації, синергізму рухів, регуляція м'язового тону. Синдроми ураження мозочка. Уявлення про статичну і локомоторну атаксію, асинергію, атонію м'язів, інтенційний тремор, адіадохокінез, дизметрію, гіперметрію, ністагм, скандовану мову. Види атаксій: (мозочкова, кіркова, вестибулярна, сенситивна). (2 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. Анатомо-фізіологічні особливості мозочка. З'вязки мозочка з різними відділами головного та спинного мозку (гомо- і гетеролатеральні). Аферентні і еферентні шляхи. Черв'як і півкулі мозочка.
2. Функції мозочка: забезпечення рівноваги, координації, синергізму рухів, регуляція м'язового тону.
3. Синдроми ураження мозочка. Уявлення про статичну і локомоторну атаксію, асинергію, атонію м'язів, інтенційний тремор, адіадохокінез, дизметрію, гіперметрію, ністагм, скандовану мову.
4. Види атаксій: (мозочкова, кіркова, вестибулярна, сенситивна).

Рекомендована література:

1. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А. Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2020, 3-є (перероблене і доповнене). – 640 с.
2. Обстеження пацієнта в клініці нервових хвороб: навчальний посібник для студентів вищих мед. навч. закладів III-IV рівня акредитації / Н. В. Литвиненко, А. М. Кривчун, К. А. Таряник ; МОЗ України, УМСА (Полтава). - Полтава : Техсервіс, 2018. - 149 с.
3. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А.Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2015. – 640 с.
4. Неврологія: національний підручник для студентів вищ. мед. навч. Закладів IV рівня акредитації / [за ред. І. А. Григорової, Л. І. Соколової]; І. А. Григорова, Л. І. Соколова, Р. Д. Герасимчук та ін. - К. : Медицина, 2014. - 639 с.
5. Віничук С.М. Неврологія: підручник для ВМНЗ IV рівня. / С.М. Віничук, Т.І. Ілляш, О.А. Молодицька. – Л.: Здоров'я, 2008. – 659 с.

6. Нервові хвороби: підручник для студ. вищ. мед. навч. закладів III-IV рівнів акредитації/ відпов. ред. Е.Г. Дубенко, С.М. Віничук ; С.М. Віничук, Е.Г. Дубенко, Е.Л. Мачерет та ін. - К. : Здоров'я, 2001. - 696 с.

ТЕМА 14. Анатомо – фізіологічні особливості. Локалізація ядер у довгастому мозку.

Бульбарний і псевдобульбарний синдроми: спільні ознаки (дисфагія, дисфонія, дизартрія) та відмінності (фібриляції та атрофії м'язів язика, рефлекс орального автоматизму, вимушений сміх, плач). Порухення іннервації м'язів язика – периферичний та центральний парези. (2 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. Локалізація ядер у довгастому мозку.
2. Бульбарний і псевдобульбарний синдроми: спільні ознаки (дисфагія, дисфонія, дизартрія) та відмінності (фібриляції та атрофії м'язів язика, рефлекс орального автоматизму, вимушений сміх, плач).
3. Порухення іннервації м'язів язика – периферичний та центральний парези.

Рекомендована література:

1. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А. Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2020, 3-є (перероблене і доповнене). – 640 с.
2. Обстеження пацієнта в клініці нервових хвороб: навчальний посібник для студентів вищих мед. навч. закладів III-IV рівня акредитації / Н. В. Литвиненко, А. М. Кривчун, К. А. Таряник ; МОЗ України, УМСА (Полтава). - Полтава : Техсервіс, 2018. - 149 с.
3. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А.Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2015. – 640 с.
4. Неврологія: національний підручник для студентів вищ. мед. навч. Закладів IV рівня акредитації / [за ред. І. А. Григорової, Л. І. Соколової]; І. А. Григорова, Л. І. Соколова, Р. Д. Герасимчук та ін. - К. : Медицина, 2014. - 639 с.
5. Віничук С.М. Неврологія: підручник для ВМНЗ IV рівня. / С.М. Віничук, Т.І. Ілляш, О.А. Молодицька. – Л.: Здоров'я, 2008. – 659 с.
6. Нервові хвороби: підручник для студ. вищ. мед. навч. закладів III-IV рівнів акредитації/ відпов. ред. Е.Г. Дубенко, С.М. Віничук ; С.М. Віничук, Е.Г. Дубенко, Е.Л. Мачерет та ін. - К. : Здоров'я, 2001. - 696 с.

ТЕМА 15. V пара – трійчастий нерв (змішаний): ядра нерва, вихід корінців на основі мозку, черепа, гілки нерва і зони їх іннервації (очний нерв, верхньощелепний, нижньощелепний нерви). Симптоми ураження системи трійчастого нерва: ураження гілок трійчастого нерва (стріляючі болі, порушення всіх видів чутливості в зоні іннервації відповідних гілок, втрата рогівкового рефлекса, парез жувальних м'язів, втрата нижньощелепного рефлекса). (2 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. V пара – трійчастий нерв (змішаний): ядра нерва, вихід корінців на основі мозку, черепа, гілки нерва і зони їх іннервації (очний нерв, верхньощелепний, нижньощелепний нерви).
2. Симптоми ураження системи трійчастого нерва: ураження гілок трійчастого нерва (стріляючі болі, порушення всіх видів чутливості в зоні іннервації відповідних гілок, втрата рогівкового рефлекса, парез жувальних м'язів, втрата нижньощелепного рефлекса).

Рекомендована література:

1. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А. Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2020, 3-є (перероблене і доповнене). – 640 с.
2. Обстеження пацієнта в клініці нервових хвороб: навчальний посібник для студентів вищих мед. навч. закладів III-IV рівня акредитації / Н. В. Литвиненко, А. М. Кривчун, К. А. Таряник ; МОЗ України, УМСА (Полтава). - Полтава : Техсервіс, 2018. - 149 с.
3. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А.Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2015. – 640 с.

4. Неврологія: національний підручник для студентів вищ. мед. навч. Закладів IV рівня акредитації / [за ред. І. А. Григорової, Л. І. Соколової]; І. А. Григорова, Л. І. Соколова, Р. Д. Герасимчук та ін. - К. : Медицина, 2014. - 639 с.
5. Віничук С.М. Неврологія: підручник для ВМНЗ IV рівня. / С.М. Віничук, Т.І. Ілляш, О.А. Молодицька. – Л.: Здоров'я, 2008. – 659 с.
6. Нервові хвороби: підручник для студ. вищ. мед. навч. закладів III-IV рівнів акредитації/ відпов. ред. Е.Г. Дубенко, С.М. Віничук ; С.М. Віничук, Е.Г. Дубенко, Е.Л. Мачерет та ін. - К. : Здоров'я, 2001. - 696 с.

ТЕМА 16. Симптоми ураження системи трійчастого нерва: ураження вузла трійчастого нерва (герпетичні висипи, болі, порушення всіх видів чутливості на половині обличчя, зниження рогівкового, нижньощелепного рефлексів). Симптоми ураження системи трійчастого нерва: ураження чутливого ядра трійчастого нерва – ядра спинномозкового шляху (сегментарно – дисоційований тип порушення больової та температурної чутливості на половині обличчя); ураження таламусу (геміанестезія всіх видів чутливості, таламічні болі на протилежному боці від вогнища; ураження кори постцентральної звивини. (4 год.).

Лекція (2 год.):

Контрольні запитання та завдання:

1. Симптоми ураження вузла трійчастого нерва (герпетичні висипи, болі, порушення всіх видів чутливості на половині обличчя, зниження рогівкового, нижньощелепного рефлексів).
2. Симптоми ураження чутливого ядра трійчастого нерва – ядра спинномозкового шляху (сегментарно – дисоційований тип порушення больової та температурної чутливості на половині обличчя).

Практичне заняття (2 год.):

1. Симптоми ураження таламусу (геміанестезія всіх видів чутливості, таламічні болі на протилежному боці від вогнища)
2. Симптоми ураження кори постцентральної звивини.

Рекомендована література:

1. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А. Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2020, 3-є (перероблене і доповнене). – 640 с.
2. Обстеження пацієнта в клініці нервових хвороб: навчальний посібник для студентів вищих мед. навч. закладів III-IV рівня акредитації / Н. В. Литвиненко, А. М. Кривчун, К. А. Таряник ; МОЗ України, УМСА (Полтава). - Полтава : Техсервіс, 2018. - 149 с.
3. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А.Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2015. – 640 с.
4. Неврологія: національний підручник для студентів вищ. мед. навч. Закладів IV рівня акредитації / [за ред. І. А. Григорової, Л. І. Соколової]; І. А. Григорова, Л. І. Соколова, Р. Д. Герасимчук та ін. - К. : Медицина, 2014. - 639 с.
5. Віничук С.М. Неврологія: підручник для ВМНЗ IV рівня. / С.М. Віничук, Т.І. Ілляш, О.А. Молодицька. – Л.: Здоров'я, 2008. – 659 с.
6. Нервові хвороби: підручник для студ. вищ. мед. навч. закладів III-IV рівнів акредитації/ відпов. ред. Е.Г. Дубенко, С.М. Віничук ; С.М. Віничук, Е.Г. Дубенко, Е.Л. Мачерет та ін. - К. : Здоров'я, 2001. - 696 с.

ТЕМА 17. VII пара – лицьовий нерв (змішаний). VIII пара – присінково-завитковий нерв (чутливий). II пара – зоровий нерв (чутливий нерв). Анатомо-фізіологічні особливості. Симптоми ураження. I пара – нюховий нерв (чутливий нерв): основні анатомо-фізіологічні дані. (2 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. Анатомічна будова, функції та зони іннервації лицьового нерва.

2. Симптоми ураження лицьового нерва, диференційна діагностика центрального та периферичного паралічу.
3. Анатомо-фізіологічні особливості та клінічні прояви ураження присінково-завиткового нерва.
4. Симптоми та методи дослідження ураження зорового нерва.
5. Основні характеристики, шляхи проведення та клінічні особливості ураження нюхового нерва.

Рекомендована література:

1. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А. Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2020, 3-є (перероблене і доповнене). – 640 с.
2. Обстеження пацієнта в клініці нервових хвороб: навчальний посібник для студентів вищих мед. навч. закладів III-IV рівня акредитації / Н. В. Литвиненко, А. М. Кривчун, К. А. Таряник ; МОЗ України, УМСА (Полтава). - Полтава : Техсервіс, 2018. - 149 с.
3. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А.Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2015. – 640 с.
4. Неврологія: національний підручник для студентів вищ. мед. навч. Закладів IV рівня акредитації / [за ред. І. А. Григорової, Л. І. Соколової]; І. А. Григорова, Л. І. Соколова, Р. Д. Герасимчук та ін. - К. : Медицина, 2014. - 639 с.
5. Віничук С.М. Неврологія: підручник для ВМНЗ IV рівня. / С.М. Віничук, Т.І. Ілляш, О.А. Молодицька. – Л.: Здоров'я, 2008. – 659 с.
6. Нервові хвороби: підручник для студ. вищ. мед. навч. закладів III-IV рівнів акредитації/ відпов. ред. Е.Г. Дубенко, С.М. Віничук ; С.М. Віничук, Е.Г. Дубенко, Е.Л. Мачерет та ін. - К. : Здоров'я, 2001. - 696 с.

ТЕМА 18. III, IV, VI пари пари – окоруховий (змішаний), блоковий, відвідний (рухові) нерви: локалізація ядер, вихід корінців з черепа, зона інервації на периферії. Симптоми ураження. (2 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. Анатомічна локалізація та функціональні особливості окорухового, блокового та відвідного нервів.
2. Симптоми та синдроми ураження III, IV та VI пар черепних нервів.
3. Патогенез, диференційна діагностика та клінічне значення порушень окорухових функцій.
4. Методи діагностики патологій окорухових нервів (клінічне дослідження, нейровізуалізація).
5. Основні захворювання, що супроводжуються ураженням окорухового апарату.

Рекомендована література:

1. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А. Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2020, 3-є (перероблене і доповнене). – 640 с.
2. Обстеження пацієнта в клініці нервових хвороб: навчальний посібник для студентів вищих мед. навч. закладів III-IV рівня акредитації / Н. В. Литвиненко, А. М. Кривчун, К. А. Таряник ; МОЗ України, УМСА (Полтава). - Полтава : Техсервіс, 2018. - 149 с.
3. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А.Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2015. – 640 с.
4. Неврологія: національний підручник для студентів вищ. мед. навч. Закладів IV рівня акредитації / [за ред. І. А. Григорової, Л. І. Соколової]; І. А. Григорова, Л. І. Соколова, Р. Д. Герасимчук та ін. - К. : Медицина, 2014. - 639 с.
5. Віничук С.М. Неврологія: підручник для ВМНЗ IV рівня. / С.М. Віничук, Т.І. Ілляш, О.А. Молодицька. – Л.: Здоров'я, 2008. – 659 с.
6. Нервові хвороби: підручник для студ. вищ. мед. навч. закладів III-IV рівнів акредитації/ відпов. ред. Е.Г. Дубенко, С.М. Віничук ; С.М. Віничук, Е.Г. Дубенко, Е.Л. Мачерет та ін. - К. : Здоров'я, 2001. - 696 с.

ТЕМА 19. Локалізація функцій в корі головного мозку. Динамічна локалізація функцій. Моторне і сенсорні представництва в корі. Поняття про функціональну асиметрію півкуль. Гностичні функції. Види порушення гностичних функцій: зорова, нюхова, смакова, слухова агнозії, астереогноз, аутоагнозія, анозогнозія. (2 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. Основи цито- і мієлоархітекτονіки кори головного мозку.
2. Функціональні зони кори, принципи локалізації моторних і сенсорних функцій.
3. Динамічна локалізація функцій та концепція функціональної асиметрії півкуль.
4. Гностичні функції кори: анатомо-фізіологічні основи та клінічні аспекти.
5. Види агнозій: зорова, нюхова, смакова, слухова агнозії, астереогноз, аутоагнозія, анозогнозія.

Рекомендована література:

1. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А. Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2020, 3-є (перероблене і доповнене). – 640 с.
2. Обстеження пацієнта в клініці нервових хвороб: навчальний посібник для студентів вищих мед. навч. закладів III-IV рівня акредитації / Н. В. Литвиненко, А. М. Кривчун, К. А. Таряник ; МОЗ України, УМСА (Полтава). - Полтава : Техсервіс, 2018. - 149 с.
3. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А.Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2015. – 640 с.
4. Неврологія: національний підручник для студентів вищ. мед. навч. Закладів IV рівня акредитації / [за ред. І. А. Григорової, Л. І. Соколової]; І. А. Григорова, Л. І. Соколова, Р. Д. Герасимчук та ін. - К. : Медицина, 2014. - 639 с.
5. Віничук С.М. Неврологія: підручник для ВМНЗ IV рівня. / С.М. Віничук, Т.І. Ілляш, О.А. Молодицька. – Л.: Здоров'я, 2008. – 659 с.
6. Нервові хвороби: підручник для студ. вищ. мед. навч. закладів III-IV рівнів акредитації/ відпов. ред. Е.Г. Дубенко, С.М. Віничук ; С.М. Віничук, Е.Г. Дубенко, Е.Л. Мачерет та ін. - К. : Здоров'я, 2001. - 696 с.

ТЕМА 20. Праксис. Види апраксії: конструктивна, ідеаторна, моторна. Мова. Розлади мови: моторна, сенсорна, амнестична афазії. Синдроми ураження окремих часток великих півкуль: лобної, скроневої, тім'яної, потиличної долей, лімбічної кори. (2 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. Праксис: визначення, нейрофізіологічні механізми, види апраксії (конструктивна, ідеаторна, моторна).
2. Мовні функції головного мозку та їх нейроанатомічні кореляти.
3. Класифікація афазій: моторна, сенсорна, амнестична.
4. Синдроми ураження лобної, скроневої, тім'яної, потиличної долей головного мозку.
5. Лімбічна кора: функції та клінічні прояви ураження.

Рекомендована література:

1. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А. Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2020, 3-є (перероблене і доповнене). – 640 с.
2. Обстеження пацієнта в клініці нервових хвороб: навчальний посібник для студентів вищих мед. навч. закладів III-IV рівня акредитації / Н. В. Литвиненко, А. М. Кривчун, К. А. Таряник ; МОЗ України, УМСА (Полтава). - Полтава : Техсервіс, 2018. - 149 с.
3. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А.Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2015. – 640 с.
4. Неврологія: національний підручник для студентів вищ. мед. навч. Закладів IV рівня акредитації / [за ред. І. А. Григорової, Л. І. Соколової]; І. А. Григорова, Л. І. Соколова, Р. Д. Герасимчук та ін. - К. : Медицина, 2014. - 639 с.
5. Віничук С.М. Неврологія: підручник для ВМНЗ IV рівня. / С.М. Віничук, Т.І. Ілляш, О.А. Молодицька. – Л.: Здоров'я, 2008. – 659 с.

6. Нервові хвороби: підручник для студ. вищ. мед. навч. закладів III-IV рівнів акредитації/ відпов. ред. Е.Г. Дубенко, С.М. Віничук ; С.М. Віничук, Е.Г. Дубенко, Е.Л. Мачерет та ін. - К. : Здоров'я, 2001. - 696 с.

ТЕМА 21. Синдроми подразнення кори великих півкуль. Синдроми ураження правої і лівої півкуль. Поняття про міжпівкульову асиметрію. Синдром хронічного вегетативного стану. (2 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. Етіологія та патогенез подразнення кори великих півкуль.
2. Клінічні прояви та методи діагностики судомного синдрому.
3. Синдроми ураження правої та лівої півкуль: функціональні порушення.
4. Хронічний вегетативний стан: причини, механізми розвитку, прогностичне значення.
5. Диференційна діагностика вегетативного стану та коматозних станів.

Рекомендована література:

1. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А. Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2020, 3-є (перероблене і доповнене). – 640 с.
2. Обстеження пацієнта в клініці нервових хвороб: навчальний посібник для студентів вищих мед. навч. закладів III-IV рівня акредитації / Н. В. Литвиненко, А. М. Кривчун, К. А. Таряник ; МОЗ України, УМСА (Полтава). - Полтава : Техсервіс, 2018. - 149 с.
3. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А.Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2015. – 640 с.
4. Неврологія: національний підручник для студентів вищ. мед. навч. Закладів IV рівня акредитації / [за ред. І. А. Григорової, Л. І. Соколової]; І. А. Григорова, Л. І. Соколова, Р. Д. Герасимчук та ін. - К. : Медицина, 2014. - 639 с.
5. Віничук С.М. Неврологія: підручник для ВМНЗ IV рівня. / С.М. Віничук, Т.І. Ілляш, О.А. Молодицька. – Л.: Здоров'я, 2008. – 659 с.
6. Нервові хвороби: підручник для студ. вищ. мед. навч. закладів III-IV рівнів акредитації/ відпов. ред. Е.Г. Дубенко, С.М. Віничук ; С.М. Віничук, Е.Г. Дубенко, Е.Л. Мачерет та ін. - К. : Здоров'я, 2001. - 696 с.

ТЕМА 22. Анатомо-фізіологічні особливості і функції вегетативної нервової системи: Сегментарний відділ вегетативної нервової системи. (2 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. Будова та функціональні особливості сегментарного відділу ВНС.
2. Особливості рефлекторної регуляції вегетативних функцій.
3. Центральні та периферичні механізми регуляції симпатичної та парасимпатичної активності.
4. Методи оцінки функціонального стану ВНС.
5. Клінічні аспекти порушень вегетативної нервової системи.

Рекомендована література:

1. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А. Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2020, 3-є (перероблене і доповнене). – 640 с.
2. Обстеження пацієнта в клініці нервових хвороб: навчальний посібник для студентів вищих мед. навч. закладів III-IV рівня акредитації / Н. В. Литвиненко, А. М. Кривчун, К. А. Таряник ; МОЗ України, УМСА (Полтава). - Полтава : Техсервіс, 2018. - 149 с.
3. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А.Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2015. – 640 с.
4. Неврологія: національний підручник для студентів вищ. мед. навч. Закладів IV рівня акредитації / [за ред. І. А. Григорової, Л. І. Соколової]; І. А. Григорова, Л. І. Соколова, Р. Д. Герасимчук та ін. - К. : Медицина, 2014. - 639 с.
5. Віничук С.М. Неврологія: підручник для ВМНЗ IV рівня. / С.М. Віничук, Т.І. Ілляш, О.А. Молодицька. – Л.: Здоров'я, 2008. – 659 с.

6. Нервові хвороби: підручник для студ. вищ. мед. навч. закладів III-IV рівнів акредитації/ відпов. ред. Е.Г. Дубенко, С.М. Віничук ; С.М. Віничук, Е.Г. Дубенко, Е.Л. Мачерет та ін. - К. : Здоров'я, 2001. - 696 с.

ТЕМА 23. Симпатична нервова система: бокові роги спинного мозку, симпатичний стовбур, ганглії. Парасимпатична нервова система: Краніобульбарний, сакральний (крижовий) відділи. (2 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. Будова та функції симпатичної нервової системи: бокові роги спинного мозку, симпатичний стовбур, ганглії.
2. Анатомо-фізіологічні особливості парасимпатичної нервової системи: краніобульбарний та сакральний відділи.
3. Вплив симпатичної та парасимпатичної систем на серцево-судинну, дихальну, травну та інші системи організму.
4. Роль нейромедіаторів у функціонуванні вегетативної нервової системи.

Рекомендована література:

1. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А. Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2020, 3-є (перероблене і доповнене). – 640 с.
2. Обстеження пацієнта в клініці нервових хвороб: навчальний посібник для студентів вищих мед. навч. закладів III-IV рівня акредитації / Н. В. Литвиненко, А. М. Кривчун, К. А. Таряник ; МОЗ України, УМСА (Полтава). - Полтава : Техсервіс, 2018. - 149 с.
3. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А.Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2015. – 640 с.
4. Неврологія: національний підручник для студентів вищ. мед. навч. Закладів IV рівня акредитації / [за ред. І. А. Григорової, Л. І. Соколової]; І. А. Григорова, Л. І. Соколова, Р. Д. Герасимчук та ін. - К. : Медицина, 2014. - 639 с.
5. Віничук С.М. Неврологія: підручник для ВМНЗ IV рівня. / С.М. Віничук, Т.І. Ілляш, О.А. Молодицька. – Л.: Здоров'я, 2008. – 659 с.
6. Нервові хвороби: підручник для студ. вищ. мед. навч. закладів III-IV рівнів акредитації/ відпов. ред. Е.Г. Дубенко, С.М. Віничук ; С.М. Віничук, Е.Г. Дубенко, Е.Л. Мачерет та ін. - К. : Здоров'я, 2001. - 696 с.

ТЕМА 24. Надсегментарний відділ вегетативних функцій: гіпоталамус, лімбічна система, ретикулярна формація стовбура мозку. Ерготропна і трофотропна діяльність. Методи дослідження вегетативних функцій. (2 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. Функціональна анатомія та фізіологія гіпоталамуса, лімбічної системи, ретикулярної формації.
2. Ерготропна і трофотропна діяльність: механізми регуляції.
3. Методи дослідження вегетативних функцій.
4. Вплив надсегментарних структур на функції внутрішніх органів.

Рекомендована література:

1. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А. Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2020, 3-є (перероблене і доповнене). – 640 с.
2. Обстеження пацієнта в клініці нервових хвороб: навчальний посібник для студентів вищих мед. навч. закладів III-IV рівня акредитації / Н. В. Литвиненко, А. М. Кривчун, К. А. Таряник ; МОЗ України, УМСА (Полтава). - Полтава : Техсервіс, 2018. - 149 с.
3. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А.Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2015. – 640 с.
4. Неврологія: національний підручник для студентів вищ. мед. навч. Закладів IV рівня акредитації / [за ред. І. А. Григорової, Л. І. Соколової]; І. А. Григорова, Л. І. Соколова, Р. Д. Герасимчук та ін. - К. : Медицина, 2014. - 639 с.

5. Віничук С.М. Неврологія: підручник для ВМНЗ IV рівня. / С.М. Віничук, Т.І. Ілляш, О.А. Молодицька. – Л.: Здоров'я, 2008. – 659 с.
6. Нервові хвороби: підручник для студ. вищ. мед. навч. закладів III-IV рівнів акредитації/ відпов. ред. Е.Г. Дубенко, С.М. Віничук ; С.М. Віничук, Е.Г. Дубенко, Е.Л. Мачерет та ін. - К. : Здоров'я, 2001. - 696 с.

ТЕМА 25. Синдроми ураження надсегментарного відділу вегетативної нервової системи. Синдром вегетативної дистонії. Перманентний і пароксизмальний перебіг. Гіпоталамічний синдром. (2 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. Анатомо-фізіологічні особливості надсегментарного відділу вегетативної нервової системи.
2. Класифікація та клінічні прояви вегетативної дисфункції (симпатикотонія, ваготонія).
3. Перманентний та пароксизмальний перебіг вегетативної дистонії: особливості, провокуючі фактори, діагностика.
4. Гіпоталамічний синдром: етіологія, патогенез, клінічні прояви, методи діагностики.

Рекомендована література:

1. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А. Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2020, 3-є (перероблене і доповнене). – 640 с.
2. Обстеження пацієнта в клініці нервових хвороб: навчальний посібник для студентів вищих мед. навч. закладів III-IV рівня акредитації / Н. В. Литвиненко, А. М. Кривчун, К. А. Таряник ; МОЗ України, УМСА (Полтава). - Полтава : Техсервіс, 2018. - 149 с.
3. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А.Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2015. – 640 с.
4. Неврологія: національний підручник для студентів вищ. мед. навч. Закладів IV рівня акредитації / [за ред. І. А. Григорової, Л. І. Соколової]; І. А. Григорова, Л. І. Соколова, Р. Д. Герасимчук та ін. - К. : Медицина, 2014. - 639 с.
5. Віничук С.М. Неврологія: підручник для ВМНЗ IV рівня. / С.М. Віничук, Т.І. Ілляш, О.А. Молодицька. – Л.: Здоров'я, 2008. – 659 с.
6. Нервові хвороби: підручник для студ. вищ. мед. навч. закладів III-IV рівнів акредитації/ відпов. ред. Е.Г. Дубенко, С.М. Віничук ; С.М. Віничук, Е.Г. Дубенко, Е.Л. Мачерет та ін. - К. : Здоров'я, 2001. - 696 с.

ТЕМА 26. Оболонки головного і спинного мозку. Фізіологія ліквороутворення. Склад ліквору в нормі, його видозміни при менінгітах, пухлинах, геморагічному інсульті, туберкульозу. Клітинно-білкова, білково-клітинна дисоціація. Плеоцитоз. (2 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. Будова та функції оболонок головного і спинного мозку: тверда, павутинна, м'яка оболонки.
2. Фізіологія лікворообігу: лікворопродукція, лікворообіг, лікворорезорбція.
3. Нормальний склад ліквору: клітинні та біохімічні показники.
4. Зміни ліквору при менінгітах, пухлинах, геморагічному інсульті, туберкульозі: білково-клітинна дисоціація, плеоцитоз.
5. Методи дослідження ліквору: люмбальна пункція, цитологічний та біохімічний аналіз, інтерпретація отриманих даних.

Рекомендована література:

1. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А. Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2020, 3-є (перероблене і доповнене). – 640 с.
2. Обстеження пацієнта в клініці нервових хвороб: навчальний посібник для студентів вищих мед. навч. закладів III-IV рівня акредитації / Н. В. Литвиненко, А. М. Кривчун, К. А. Таряник ; МОЗ України, УМСА (Полтава). - Полтава : Техсервіс, 2018. - 149 с.

3. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А.Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2015. – 640 с.
4. Неврологія: національний підручник для студентів вищ. мед. навч. Закладів IV рівня акредитації / [за ред. І. А. Григорової, Л. І. Соколової]; І. А. Григорова, Л. І. Соколова, Р. Д. Герасимчук та ін. - К. : Медицина, 2014. - 639 с.
5. Віничук С.М. Неврологія: підручник для ВМНЗ IV рівня. / С.М. Віничук, Т.І. Ілляш, О.А. Молодицька. – Л.: Здоров'я, 2008. – 659 с.
6. Нервові хвороби: підручник для студ. вищ. мед. навч. закладів III-IV рівнів акредитації/ відпов. ред. Е.Г. Дубенко, С.М. Віничук ; С.М. Віничук, Е.Г. Дубенко, Е.Л. Мачерет та ін. - К. : Здоров'я, 2001. - 696 с.

ТЕМА 27. Менінгеальні симптоми: головний біль, блювання, загальна гіперестезія, світлобоязнь, ригідність потиличних м'язів, симптом Керніга, симптоми Брудзинського (верхній, середній, нижній), тризм, локальні реактивні больові феномени с-м Менделя, виличний с-м Бехтерева, біль при натискуванні точок виходу малого й великого потиличних нервів. Менінгеальна поза хворого. Симптом Лессажа. Особливості дослідження неврологічного статусу в дитячому віці. (2 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. Головний біль, блювання, загальна гіперестезія, світлобоязнь як неспецифічні прояви менінгеального синдрому.
2. Основні менінгеальні симптоми: ригідність потиличних м'язів, симптоми Керніга та Брудзинського (верхній, середній, нижній).
3. Локальні реактивні больові феномени: симптом Менделя, виличний симптом Бехтерева, біль при натискуванні точок виходу потиличних нервів.
4. Менінгеальна поза хворого, симптом Лессажа у дітей.
5. Особливості оцінки менінгеального синдрому у немовлят та дітей молодшого віку.

Рекомендована література:

1. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А. Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2020, 3-є (перероблене і доповнене). – 640 с.
2. Обстеження пацієнта в клініці нервових хвороб: навчальний посібник для студентів вищих мед. навч. закладів III-IV рівня акредитації / Н. В. Литвиненко, А. М. Кривчун, К. А. Таряник ; МОЗ України, УМСА (Полтава). - Полтава : Техсервіс, 2018. - 149 с.
3. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А.Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2015. – 640 с.
4. Неврологія: національний підручник для студентів вищ. мед. навч. Закладів IV рівня акредитації / [за ред. І. А. Григорової, Л. І. Соколової]; І. А. Григорова, Л. І. Соколова, Р. Д. Герасимчук та ін. - К. : Медицина, 2014. - 639 с.
5. Віничук С.М. Неврологія: підручник для ВМНЗ IV рівня. / С.М. Віничук, Т.І. Ілляш, О.А. Молодицька. – Л.: Здоров'я, 2008. – 659 с.
6. Нервові хвороби: підручник для студ. вищ. мед. навч. закладів III-IV рівнів акредитації/ відпов. ред. Е.Г. Дубенко, С.М. Віничук ; С.М. Віничук, Е.Г. Дубенко, Е.Л. Мачерет та ін. - К. : Здоров'я, 2001. - 696 с.

ТЕМА 28. Рентгенологічні (краніо-, спондилографія); Контрастні рентгенологічні обстеження (мієлографія, ангіографія, вентрикулографія); Ультразвукові (ехоенцефалоскопія, доплерографія). Електрофізіологічні (електроенцефалографія, реоенцефалографія, ехо-енцефалопатія, електроміографія та ін.). Методи нейровізуалізації (комп'ютерна томографія, магнітно-резонансна томографія, в тому числі у судинному режимі). (2 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. Рентгенологічні методи дослідження (краніографія, спондилографія): показання, основні діагностичні ознаки патології.

2. Контрастні рентгенологічні методи (мієлографія, ангіографія, вентрикулографія): механізм проведення, діагностичне значення.
3. Ультразвукові методи дослідження (ехоенцефалоскопія, доплерографія): показання, діагностичні можливості.
4. Електрофізіологічні методи дослідження (електроенцефалографія, реоенцефалографія, електроміографія): принципи проведення, клінічна значущість.
5. Методи нейровізуалізації (комп'ютерна томографія, магнітно-резонансна томографія, МРТ у судинному режимі): особливості, можливості діагностики неврологічних захворювань.

Рекомендована література:

1. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А. Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2020, 3-є (перероблене і доповнене). – 640 с.
2. Обстеження пацієнта в клініці нервових хвороб: навчальний посібник для студентів вищих мед. навч. закладів III-IV рівня акредитації / Н. В. Литвиненко, А. М. Кривчун, К. А. Таряник ; МОЗ України, УМСА (Полтава). - Полтава : Техсервіс, 2018. - 149 с.
3. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А.Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2015. – 640 с.
4. Неврологія: національний підручник для студентів вищ. мед. навч. Закладів IV рівня акредитації / [за ред. І. А. Григорової, Л. І. Соколової]; І. А. Григорова, Л. І. Соколова, Р. Д. Герасимчук та ін. - К. : Медицина, 2014. - 639 с.
5. Віничук С.М. Неврологія: підручник для ВМНЗ IV рівня. / С.М. Віничук, Т.І. Ілляш, О.А. Молодицька. – Л.: Здоров'я, 2008. – 659 с.
6. Нервові хвороби: підручник для студ. вищ. мед. навч. закладів III-IV рівнів акредитації/ відпов. ред. Е.Г. Дубенко, С.М. Віничук ; С.М. Віничук, Е.Г. Дубенко, Е.Л. Мачерет та ін. - К. : Здоров'я, 2001. - 696 с.

ТЕМА 29. Контроль змістового модуля. (1 год.).

Змістовий модуль 3.

«Судинні захворювання та пухлини нервової системи. Епілепсія. Пароксизмальні порушення. Нейростоматологія»

ТЕМА 30. Судинні захворювання головного та спинного мозку. (2 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. Класифікація судинних захворювань центральної нервової системи.
2. Ішемічний інсульт: етіологія, патогенез, клінічні прояви, методи діагностики.
3. Геморагічний інсульт: механізми розвитку, клініка, особливості перебігу.
4. Судинні ураження спинного мозку: тромбози, емболії, геморагії, методи діагностики.
5. Основні принципи лікування та реабілітації пацієнтів із судинними захворюваннями ЦНС.

Рекомендована література:

1. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А. Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2020, 3-є (перероблене і доповнене). – 640 с.
2. Обстеження пацієнта в клініці нервових хвороб: навчальний посібник для студентів вищих мед. навч. закладів III-IV рівня акредитації / Н. В. Литвиненко, А. М. Кривчун, К. А. Таряник ; МОЗ України, УМСА (Полтава). - Полтава : Техсервіс, 2018. - 149 с.
3. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А.Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2015. – 640 с.
4. Неврологія: національний підручник для студентів вищ. мед. навч. Закладів IV рівня акредитації / [за ред. І. А. Григорової, Л. І. Соколової]; І. А. Григорова, Л. І. Соколова, Р. Д. Герасимчук та ін. - К. : Медицина, 2014. - 639 с.
5. Віничук С.М. Неврологія: підручник для ВМНЗ IV рівня. / С.М. Віничук, Т.І. Ілляш, О.А. Молодицька. – Л.: Здоров'я, 2008. – 659 с.

6. Нервові хвороби: підручник для студ. вищ. мед. навч. закладів III-IV рівнів акредитації/ відпов. ред. Е.Г. Дубенко, С.М. Віничук ; С.М. Віничук, Е.Г. Дубенко, Е.Л. Мачерет та ін. - К. : Здоров'я, 2001. - 696 с.

ТЕМА 31. Черепно-мозкова травма. Класифікація. Клінічні форми черепно-мозкової травми. Струс головного мозку (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностика, диференційна діагностика). Забій головного мозку (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностика, диференційна діагностика). Внутрішньочерепні крововиливи (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностика, диференційна діагностика). (2 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. Класифікація черепно-мозкової травми (ЧМТ): відкрита, закрита, проникаюча, непроникаюча.
2. Струс головного мозку: патогенез, клінічні прояви, диференційна діагностика.
3. Забій головного мозку: ступені тяжкості, особливості клінічного перебігу, методи діагностики.
4. Внутрішньочерепні крововиливи при ЧМТ: механізми розвитку, клінічні прояви, нейровізуалізація.
5. Сучасні методи лікування ЧМТ: медикаментозна терапія, хірургічне лікування, реабілітаційні заходи.

Рекомендована література:

1. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А. Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2020, 3-є (перероблене і доповнене). – 640 с.
2. Обстеження пацієнта в клініці нервових хвороб: навчальний посібник для студентів вищих мед. навч. закладів III-IV рівня акредитації / Н. В. Литвиненко, А. М. Кривчун, К. А. Таряник ; МОЗ України, УМСА (Полтава). - Полтава : Техсервіс, 2018. - 149 с.
3. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А.Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2015. – 640 с.
4. Неврологія: національний підручник для студентів вищ. мед. навч. Закладів IV рівня акредитації / [за ред. І. А. Григорової, Л. І. Соколової]; І. А. Григорова, Л. І. Соколова, Р. Д. Герасимчук та ін. - К. : Медицина, 2014. - 639 с.
5. Віничук С.М. Неврологія: підручник для ВМНЗ IV рівня. / С.М. Віничук, Т.І. Ілляш, О.А. Молодицька. – Л.: Здоров'я, 2008. – 659 с.
6. Нервові хвороби: підручник для студ. вищ. мед. навч. закладів III-IV рівнів акредитації/ відпов. ред. Е.Г. Дубенко, С.М. Віничук ; С.М. Віничук, Е.Г. Дубенко, Е.Л. Мачерет та ін. - К. : Здоров'я, 2001. - 696 с.

ТЕМА 32. Субарахноїдальні крововиливи. Епідуральні, субдуральні гематоми. Відділені наслідки черепно-мозкових травм, хронічна стадія травматичної хвороби мозку. Травми хребта та спинного мозку. Гематомієлія. (2 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. Субарахноїдальні крововиливи: причини, клініка, методи діагностики, лікування.
2. Епідуральні та субдуральні гематоми: особливості клінічного перебігу, принципи хірургічного лікування.
3. Віддалені наслідки ЧМТ: посттравматична енцефалопатія, хронічна травматична хвороба мозку.
4. Травми хребта та спинного мозку: механізми ураження, клінічні прояви, діагностика.
5. Гематомієлія: етіологія, патогенез, особливості діагностики та лікування.

Рекомендована література:

1. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А. Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2020, 3-є (перероблене і доповнене). – 640 с.

2. Обстеження пацієнта в клініці нервових хвороб: навчальний посібник для студентів вищих мед. навч. закладів III-IV рівня акредитації / Н. В. Литвиненко, А. М. Кривчун, К. А. Таряник ; МОЗ України, УМСА (Полтава). - Полтава : Техсервіс, 2018. - 149 с.
3. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А.Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2015. – 640 с.
4. Неврологія: національний підручник для студентів вищ. мед. навч. Закладів IV рівня акредитації / [за ред. І. А. Григорової, Л. І. Соколової]; І. А. Григорова, Л. І. Соколова, Р. Д. Герасимчук та ін. - К. : Медицина, 2014. - 639 с.
5. Віничук С.М. Неврологія: підручник для ВМНЗ IV рівня. / С.М. Віничук, Т.І. Ілляш, О.А. Молодицька. – Л.: Здоров'я, 2008. – 659 с.
6. Нервові хвороби: підручник для студ. вищ. мед. навч. закладів III-IV рівнів акредитації/ відпов. ред. Е.Г. Дубенко, С.М. Віничук ; С.М. Віничук, Е.Г. Дубенко, Е.Л. Мачерет та ін. - К. : Здоров'я, 2001. - 696 с.

ТЕМА 33. Захворювання периферичної нервової системи. Клінічна класифікація захворювань периферичної нервової системи. Ураження окремих спинномозкових нервів. Травми периферичного відділу нервової системи. Алгічно-рефлекторні синдроми. (2 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. Класифікація захворювань периферичної нервової системи: запальні, травматичні, компресійні, спадкові ураження.
2. Неврити, плексити, радикулопатії: клінічні прояви, методи діагностики, диференційна діагностика.
3. Травматичні ураження периферичних нервів: механізми, клініка, тактика лікування.
4. Алгічно-рефлекторні синдроми: патогенез, основні клінічні варіанти, методи терапії.
5. Методи електрофізіологічної діагностики захворювань периферичних нервів (електронейроміографія).

Рекомендована література:

1. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А. Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2020, 3-є (перероблене і доповнене). – 640 с.
2. Обстеження пацієнта в клініці нервових хвороб: навчальний посібник для студентів вищих мед. навч. закладів III-IV рівня акредитації / Н. В. Литвиненко, А. М. Кривчун, К. А. Таряник ; МОЗ України, УМСА (Полтава). - Полтава : Техсервіс, 2018. - 149 с.
3. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А.Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2015. – 640 с.
4. Неврологія: національний підручник для студентів вищ. мед. навч. Закладів IV рівня акредитації / [за ред. І. А. Григорової, Л. І. Соколової]; І. А. Григорова, Л. І. Соколова, Р. Д. Герасимчук та ін. - К. : Медицина, 2014. - 639 с.
5. Віничук С.М. Неврологія: підручник для ВМНЗ IV рівня. / С.М. Віничук, Т.І. Ілляш, О.А. Молодицька. – Л.: Здоров'я, 2008. – 659 с.
6. Нервові хвороби: підручник для студ. вищ. мед. навч. закладів III-IV рівнів акредитації/ відпов. ред. Е.Г. Дубенко, С.М. Віничук ; С.М. Віничук, Е.Г. Дубенко, Е.Л. Мачерет та ін. - К. : Здоров'я, 2001. - 696 с.

ТЕМА 34. Пухлини нервової системи. (2 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. Класифікація пухлин нервової системи: первинні, вторинні, доброякісні, злоякісні.
2. Гліоми, менінгіоми, невриноми: анатомічна локалізація, клінічні прояви, особливості перебігу.
3. Метастатичні пухлини головного та спинного мозку: патогенез, особливості діагностики.
4. Методи нейровізуалізації в діагностиці пухлин ЦНС: КТ, МРТ, ПЕТ.
5. Основні принципи лікування пухлин нервової системи: хірургія, променева та хіміотерапія.

Рекомендована література:

1. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А. Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2020, 3-є (перероблене і доповнене). – 640 с.
2. Обстеження пацієнта в клініці нервових хвороб: навчальний посібник для студентів вищих мед. навч. закладів III-IV рівня акредитації / Н. В. Литвиненко, А. М. Кривчун, К. А. Таряник ; МОЗ України, УМСА (Полтава). - Полтава : Техсервіс, 2018. - 149 с.
3. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А.Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2015. – 640 с.
4. Неврологія: національний підручник для студентів вищ. мед. навч. Закладів IV рівня акредитації / [за ред. І. А. Григорової, Л. І. Соколової]; І. А. Григорова, Л. І. Соколова, Р. Д. Герасимчук та ін. - К. : Медицина, 2014. - 639 с.
5. Віничук С.М. Неврологія: підручник для ВМНЗ IV рівня. / С.М. Віничук, Т.І. Ілляш, О.А. Молодицька. – Л.: Здоров'я, 2008. – 659 с.
6. Нервові хвороби: підручник для студ. вищ. мед. навч. закладів III-IV рівнів акредитації/ відпов. ред. Е.Г. Дубенко, С.М. Віничук ; С.М. Віничук, Е.Г. Дубенко, Е.Л. Мачерет та ін. - К. : Здоров'я, 2001. - 696 с.

ТЕМА 35. Сон та його порушення. Розлади сну в умовах війни (4 год.).

Практичне заняття (4 год.):

1. Фізіологія сну: фази сну, роль сну у функціонуванні нервової системи.
2. Міжнародні класифікації розладів сну.
3. Інсомнії, розлади сну та циркадного ритму, розлади поведінки та дихання, пов'язані зі сном, гіперсомнії.
4. Розлади сну у військовослужбовців та ветеранів.
5. Порушення сну в умовах війни.
6. Розлади сну при різних соматичних та психіатричних захворюваннях.

Рекомендована література:

1. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А. Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2020, 3-є (перероблене і доповнене). – 640 с.
2. Обстеження пацієнта в клініці нервових хвороб: навчальний посібник для студентів вищих мед. навч. закладів III-IV рівня акредитації / Н. В. Литвиненко, А. М. Кривчун, К. А. Таряник ; МОЗ України, УМСА (Полтава). - Полтава : Техсервіс, 2018. - 149 с.
3. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А.Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2015. – 640 с.
4. Неврологія: національний підручник для студентів вищ. мед. навч. Закладів IV рівня акредитації / [за ред. І. А. Григорової, Л. І. Соколової]; І. А. Григорова, Л. І. Соколова, Р. Д. Герасимчук та ін. - К. : Медицина, 2014. - 639 с.
5. Основи медицини сну та біоритмології [Текст] : навч. посіб. для лікарів-інтернів, лікарів-курсантів і практик. лікарів зі спец. "Неврологія" і "Психіатрія" / [Д. І. Бойко та ін.] ; Полтав. держ. мед. ун-т. - Полтава : ПУЕТ, 2024. - 200 с.
6. Повернення з війни: соціально-психологічні особливості реадaptaції та ресоціалізації ветеранів і ветеранок до умов цивільного життя : колективна монографія / [А. Чернов, В. Заїка, В. Лебедев та ін.]. – Полтава : ПУЕТ, 2024. – 249 с.

ТЕМА 36. Епілепсія та епілептичні синдроми. Головний біль. Захворювання вегетативної нервової системи. Нейростоматологічні захворювання. (4 год.)

Лекція (2 год.):

Контрольні запитання та завдання:

1. Класифікація епілепсії та епілептичних синдромів за Міжнародною антиепілептичною лігою (ILAE).
2. Етіологічні фактори розвитку епілепсії: генетичні, структурні, метаболічні, інфекційні та аутоімунні причини.

3. Патолофізіологія епілептичних нападів: механізми гіперзбудливості нейронів та поширення патологічної активності.
4. Класифікація головного болю за Міжнародною класифікацією головного болю (ICHD-3): первинні та вторинні цефалгії.
5. Вторинні головні болі при судинних, інфекційних, пухлинних ураженнях головного мозку.
6. Порушення функцій вегетативної нервової системи: вегетативні кризи, нейроциркуляторна дистонія, дисавтономії.
7. Принципи лікування головного болю, вегетативних та нейростоматологічних захворювань: медикаментозна, фізіотерапевтична та інтервенційна терапія.

Практичне заняття (2 год.):

1. Клінічні особливості генералізованих і фокальних нападів, неепілептичні пароксизмальні стани.
2. Диференційна діагностика епілепсії: епілептиформна активність на ЕЕГ, провокаційні тести, нейровізуалізаційні методи (МРТ, ПЕТ).
3. Сучасні підходи до лікування епілепсії: медикаментозна терапія, хірургічні методи, нейромодуляція.
4. Епілептичний статус: патогенез, клініка, тактика невідкладної допомоги.
5. Мігрень: патогенез, клінічні форми, діагностичні критерії, сучасні підходи до лікування.
6. Головний біль напруження: етіологія, механізми розвитку, відмінності від інших форм головного болю.
7. Кластерний головний біль та інші тригемінальні автономні цефалгії: патофізіологія, симптоматика, диференційна діагностика.
8. Симптоми та діагностика нейростоматологічних захворювань: невралгія трійчастого нерва, синдром Горнера, скронево-нижньощелепна дисфункція.

Рекомендована література:

1. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А. Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2020, 3-є (перероблене і доповнене). – 640 с.
2. Обстеження пацієнта в клініці нервових хвороб: навчальний посібник для студентів вищих мед. навч. закладів III-IV рівня акредитації / Н. В. Литвиненко, А. М. Кривчун, К. А. Таряник ; МОЗ України, УМСА (Полтава). - Полтава : Техсервіс, 2018. - 149 с.
3. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А.Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2015. – 640 с.
4. Неврологія: національний підручник для студентів вищ. мед. навч. Закладів IV рівня акредитації / [за ред. І. А. Григорової, Л. І. Соколової]; І. А. Григорова, Л. І. Соколова, Р. Д. Герасимчук та ін. - К. : Медицина, 2014. - 639 с.
5. Віничук С.М. Неврологія: підручник для ВМНЗ IV рівня. / С.М. Віничук, Т.І. Ілляш, О.А. Молодицька. – Л.: Здоров'я, 2008. – 659 с.
6. Головний біль у практиці сімейного лікаря : навч. посіб. для лікарів-інтернів, курсантів, практичних лікарів зі спеціальностей «Неврологія» і «Сімейна медицина» / М. Ю. Дельва, А. М. Кривчун, І. І. Дельва, К. А. Таряник. – Полтава, 2022. – 156 с.

ТЕМА 37. Контроль змістового модуля (1 год.)

Змістовий модуль 4

«Нейродегенеративні захворювання. Невідкладні стани. Соматоневрологія»

ТЕМА 38. Деменції. (2 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. Класифікація деменцій: первинні (нейродегенеративні) та вторинні (метаболічні, судинні, інфекційні).
2. Хвороба Альцгеймера: патогенез, клінічні стадії, методи діагностики.
3. Судинна деменція: етіологія, відмінності від хвороби Альцгеймера, принципи лікування.

4. Лобно-скроневі деменції (хвороба Піка): особливості клінічного перебігу та диференційна діагностика.
5. Методи когнітивного тестування (MMSE, MoCA).
6. Принципи медикаментозного та немедикаментозного лікування деменцій.

Рекомендована література:

1. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А. Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2020, 3-є (перероблене і доповнене). – 640 с.
2. Обстеження пацієнта в клініці нервових хвороб: навчальний посібник для студентів вищих мед. навч. закладів III-IV рівня акредитації / Н. В. Литвиненко, А. М. Кривчун, К. А. Таряник ; МОЗ України, УМСА (Полтава). - Полтава : Техсервіс, 2018. - 149 с.
3. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А.Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2015. – 640 с.
4. Неврологія: національний підручник для студентів вищ. мед. навч. Закладів IV рівня акредитації / [за ред. І. А. Григорової, Л. І. Соколової]; І. А. Григорова, Л. І. Соколова, Р. Д. Герасимчук та ін. - К. : Медицина, 2014. - 639 с.
5. Віничук С.М. Неврологія: підручник для ВМНЗ IV рівня. / С.М. Віничук, Т.І. Ілляш, О.А. Молодицька. – Л.: Здоров'я, 2008. – 659 с.
6. Нервові хвороби: підручник для студ. вищ. мед. навч. закладів III-IV рівнів акредитації/ відпов. ред. Е.Г. Дубенко, С.М. Віничук ; С.М. Віничук, Е.Г. Дубенко, Е.Л. Мачерет та ін. - К. : Здоров'я, 2001. - 696 с.

ТЕМА 39. Хвороба Паркінсона. (2 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. Патогенез і нейрохімічні механізми розвитку хвороби Паркінсона.
2. Клінічні критерії діагностики: основні моторні та немоторні симптоми.
3. Методи нейровізуалізації та лабораторної діагностики хвороби Паркінсона.
4. Сучасні підходи до медикаментозного лікування.
5. Диференційна діагностика з іншими паркінсонічними синдромами.
6. Немедикаментозні методи реабілітації: фізіотерапія, логопедична корекція.

Рекомендована література:

1. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А. Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2020, 3-є (перероблене і доповнене). – 640 с.
2. Обстеження пацієнта в клініці нервових хвороб: навчальний посібник для студентів вищих мед. навч. закладів III-IV рівня акредитації / Н. В. Литвиненко, А. М. Кривчун, К. А. Таряник ; МОЗ України, УМСА (Полтава). - Полтава : Техсервіс, 2018. - 149 с.
3. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А.Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2015. – 640 с.
4. Неврологія: національний підручник для студентів вищ. мед. навч. Закладів IV рівня акредитації / [за ред. І. А. Григорової, Л. І. Соколової]; І. А. Григорова, Л. І. Соколова, Р. Д. Герасимчук та ін. - К. : Медицина, 2014. - 639 с.
5. Віничук С.М. Неврологія: підручник для ВМНЗ IV рівня. / С.М. Віничук, Т.І. Ілляш, О.А. Молодицька. – Л.: Здоров'я, 2008. – 659 с.
6. Нервові хвороби: підручник для студ. вищ. мед. навч. закладів III-IV рівнів акредитації/ відпов. ред. Е.Г. Дубенко, С.М. Віничук ; С.М. Віничук, Е.Г. Дубенко, Е.Л. Мачерет та ін. - К. : Здоров'я, 2001. - 696 с.

ТЕМА 40. Демієлінізуючі захворювання(2 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. Класифікація демієлінізуючих захворювань: розсіяний склероз, гострий дисемінований енцефаломієліт, синдром Девіка.
2. Патогенез та етіологічні фактори розвитку демієлінізації.
3. Клінічні прояви розсіяного склерозу: варіанти перебігу, основні синдроми.

4. Методи нейровізуалізації та лабораторної діагностики демієлінізуючих хвороб (МРТ, олігоклональні смуги в лікворі).
5. Сучасні принципи лікування: базисна та симптоматична терапія.

Рекомендована література:

1. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А. Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2020, 3-є (перероблене і доповнене). – 640 с.
2. Обстеження пацієнта в клініці нервових хвороб: навчальний посібник для студентів вищих мед. навч. закладів III-IV рівня акредитації / Н. В. Литвиненко, А. М. Кривчун, К. А. Таряник ; МОЗ України, УМСА (Полтава). - Полтава : Техсервіс, 2018. - 149 с.
3. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А.Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2015. – 640 с.
4. Неврологія: національний підручник для студентів вищ. мед. навч. Закладів IV рівня акредитації / [за ред. І. А. Григорової, Л. І. Соколової]; І. А. Григорова, Л. І. Соколова, Р. Д. Герасимчук та ін. - К. : Медицина, 2014. - 639 с.
5. Віничук С.М. Неврологія: підручник для ВМНЗ IV рівня. / С.М. Віничук, Т.І. Ілляш, О.А. Молодицька. – Л.: Здоров'я, 2008. – 659 с.
6. Нервові хвороби: підручник для студ. вищ. мед. навч. закладів III-IV рівнів акредитації/ відпов. ред. Е.Г. Дубенко, С.М. Віничук ; С.М. Віничук, Е.Г. Дубенко, Е.Л. Мачерет та ін. - К. : Здоров'я, 2001. - 696 с.

ТЕМА 41. Бічний аміотрофічний склероз. Сирингомієлія. (2 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. Бічний аміотрофічний склероз (БАС): патогенез, генетичні аспекти, основні механізми ураження нейронів.
2. Клінічні прояви БАС: порушення рухової активності, дизартрія, дисфагія, респіраторні розлади.
3. Диференційна діагностика БАС з іншими нейродегенеративними захворюваннями.
4. Сирингомієлія: патофізіологія, клінічні особливості, прогресування захворювання.
5. Принципи лікування БАС та сирингомієлії: медикаментозна, симптоматична та паліативна терапія.

Рекомендована література:

1. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А. Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2020, 3-є (перероблене і доповнене). – 640 с.
2. Обстеження пацієнта в клініці нервових хвороб: навчальний посібник для студентів вищих мед. навч. закладів III-IV рівня акредитації / Н. В. Литвиненко, А. М. Кривчун, К. А. Таряник ; МОЗ України, УМСА (Полтава). - Полтава : Техсервіс, 2018. - 149 с.
3. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А.Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2015. – 640 с.
4. Неврологія: національний підручник для студентів вищ. мед. навч. Закладів IV рівня акредитації / [за ред. І. А. Григорової, Л. І. Соколової]; І. А. Григорова, Л. І. Соколова, Р. Д. Герасимчук та ін. - К. : Медицина, 2014. - 639 с.
5. Віничук С.М. Неврологія: підручник для ВМНЗ IV рівня. / С.М. Віничук, Т.І. Ілляш, О.А. Молодицька. – Л.: Здоров'я, 2008. – 659 с.
6. Нервові хвороби: підручник для студ. вищ. мед. навч. закладів III-IV рівнів акредитації/ відпов. ред. Е.Г. Дубенко, С.М. Віничук ; С.М. Віничук, Е.Г. Дубенко, Е.Л. Мачерет та ін. - К. : Здоров'я, 2001. - 696 с.

ТЕМА 42. Міастенія та міастенічний синдром. (2 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. Бічний аміотрофічний склероз (БАС): патогенез, генетичні аспекти, основні механізми ураження нейронів.

2. Клінічні прояви БАС: порушення рухової активності, дизартрія, дисфагія, респіраторні розлади.
3. Диференційна діагностика БАС з іншими нейродегенеративними захворюваннями.
4. Синдромієлія: патофізіологія, клінічні особливості, прогресування захворювання.
5. Принципи лікування БАС та синдромієлії: медикаментозна, симптоматична та паліативна терапія.

Рекомендована література:

1. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А. Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2020, 3-є (перероблене і доповнене). – 640 с.
2. Обстеження пацієнта в клініці нервових хвороб: навчальний посібник для студентів вищих мед. навч. закладів III-IV рівня акредитації / Н. В. Литвиненко, А. М. Кривчун, К. А. Таряник ; МОЗ України, УМСА (Полтава). - Полтава : Техсервіс, 2018. - 149 с.
3. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А.Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2015. – 640 с.
4. Неврологія: національний підручник для студентів вищ. мед. навч. Закладів IV рівня акредитації / [за ред. І. А. Григорової, Л. І. Соколової]; І. А. Григорова, Л. І. Соколова, Р. Д. Герасимчук та ін. - К. : Медицина, 2014. - 639 с.
5. Віничук С.М. Неврологія: підручник для ВМНЗ IV рівня. / С.М. Віничук, Т.І. Ілляш, О.А. Молодицька. – Л.: Здоров'я, 2008. – 659 с.
6. Нервові хвороби: підручник для студ. вищ. мед. навч. закладів III-IV рівнів акредитації/ відпов. ред. Е.Г. Дубенко, С.М. Віничук ; С.М. Віничук, Е.Г. Дубенко, Е.Л. Мачерет та ін. - К. : Здоров'я, 2001. - 696 с.

ТЕМА 43. Спадкові захворювання нервової системи. М'язові дистонії. (2 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. Класифікація спадкових захворювань нервової системи: нейродегенеративні, міопатії, хромосомні синдроми.
2. Генетичні аспекти та механізми передачі нервово-м'язових захворювань.
3. Дистонії: патогенез, клінічні форми, методи діагностики.
4. Хвороба Гентінгтона: клінічні прояви, генетична діагностика.
5. Методи симптоматичного лікування спадкових неврологічних захворювань.

Рекомендована література:

1. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А. Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2020, 3-є (перероблене і доповнене). – 640 с.
2. Обстеження пацієнта в клініці нервових хвороб: навчальний посібник для студентів вищих мед. навч. закладів III-IV рівня акредитації / Н. В. Литвиненко, А. М. Кривчун, К. А. Таряник ; МОЗ України, УМСА (Полтава). - Полтава : Техсервіс, 2018. - 149 с.
3. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А.Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2015. – 640 с.
4. Неврологія: національний підручник для студентів вищ. мед. навч. Закладів IV рівня акредитації / [за ред. І. А. Григорової, Л. І. Соколової]; І. А. Григорова, Л. І. Соколова, Р. Д. Герасимчук та ін. - К. : Медицина, 2014. - 639 с.
5. Віничук С.М. Неврологія: підручник для ВМНЗ IV рівня. / С.М. Віничук, Т.І. Ілляш, О.А. Молодицька. – Л.: Здоров'я, 2008. – 659 с.
6. Нервові хвороби: підручник для студ. вищ. мед. навч. закладів III-IV рівнів акредитації/ відпов. ред. Е.Г. Дубенко, С.М. Віничук ; С.М. Віничук, Е.Г. Дубенко, Е.Л. Мачерет та ін. - К. : Здоров'я, 2001. - 696 с.

ТЕМА 44. Інфекційні захворювання центральної нервової системи. Хвороба Крейтцфельда-Якоба. Хвороба Герстманна-Штройслера-Шейнкера, фатальна сімейна інсомнія, куру. НейроСНІД. Нейросифіліс. (2 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. Основні інфекційні ураження ЦНС: бактеріальні, вірусні, пріонні захворювання.
2. Менінгіти, енцефаліти, мієліти: клінічні особливості, методи діагностики.
3. Пріонні захворювання (хвороба Крейтцфельда-Якоба, фатальна сімейна інсомнія): патогенез, особливості перебігу.
4. НейроСНІД та нейросифіліс: механізми розвитку, сучасні методи діагностики.
5. Антибактеріальна, протівірусна та патогенетична терапія інфекцій ЦНС.

Рекомендована література:

1. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А. Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2020, 3-є (перероблене і доповнене). – 640 с.
2. Обстеження пацієнта в клініці нервових хвороб: навчальний посібник для студентів вищих мед. навч. закладів III-IV рівня акредитації / Н. В. Литвиненко, А. М. Кривчун, К. А. Таряник ; МОЗ України, УМСА (Полтава). - Полтава : Техсервіс, 2018. - 149 с.
3. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А.Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2015. – 640 с.
4. Неврологія: національний підручник для студентів вищ. мед. навч. Закладів IV рівня акредитації / [за ред. І. А. Григорової, Л. І. Соколової]; І. А. Григорова, Л. І. Соколова, Р. Д. Герасимчук та ін. - К. : Медицина, 2014. - 639 с.
5. Віничук С.М. Неврологія: підручник для ВМНЗ IV рівня. / С.М. Віничук, Т.І. Ілляш, О.А. Молодицька. – Л.: Здоров'я, 2008. – 659 с.
6. Нервові хвороби: підручник для студ. вищ. мед. навч. закладів III-IV рівнів акредитації/ відпов. ред. Е.Г. Дубенко, С.М. Віничук ; С.М. Віничук, Е.Г. Дубенко, Е.Л. Мачерет та ін. - К. : Здоров'я, 2001. - 696 с.

ТЕМА 45. Соматоневрологічні синдроми. (2 год.).

Лекція (2 год.):

Контрольні запитання та завдання:

1. Поняття соматоневрологічного синдрому: зв'язок між соматичними та неврологічними захворюваннями.
2. Неврологічні ускладнення захворювань внутрішніх органів.
3. Вегетативні дисфункції при соматичних патологіях.
4. Диференційна діагностика неврологічних і соматичних симптомів.

Рекомендована література:

1. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А. Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2020, 3-є (перероблене і доповнене). – 640 с.
2. Обстеження пацієнта в клініці нервових хвороб: навчальний посібник для студентів вищих мед. навч. закладів III-IV рівня акредитації / Н. В. Литвиненко, А. М. Кривчун, К. А. Таряник ; МОЗ України, УМСА (Полтава). - Полтава : Техсервіс, 2018. - 149 с.
3. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А.Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2015. – 640 с.
4. Неврологія: національний підручник для студентів вищ. мед. навч. Закладів IV рівня акредитації / [за ред. І. А. Григорової, Л. І. Соколової]; І. А. Григорова, Л. І. Соколова, Р. Д. Герасимчук та ін. - К. : Медицина, 2014. - 639 с.
5. Віничук С.М. Неврологія: підручник для ВМНЗ IV рівня. / С.М. Віничук, Т.І. Ілляш, О.А. Молодицька. – Л.: Здоров'я, 2008. – 659 с.
6. Нервові хвороби: підручник для студ. вищ. мед. навч. закладів III-IV рівнів акредитації/ відпов. ред. Е.Г. Дубенко, С.М. Віничук ; С.М. Віничук, Е.Г. Дубенко, Е.Л. Мачерет та ін. - К. : Здоров'я, 2001. - 696 с.

ТЕМА 46. Перинатальні ураження нервової системи. Вроджені дефекти хребта та спинного мозку. Вікові особливості клінічних проявів та перебігу травматичних ушкоджень головного та спинного мозку. (2 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. Класифікація перинатальних уражень нервової системи.
2. Вроджені дефекти хребта та спинного мозку: діагностика, прогноз.
3. Особливості клінічних проявів та перебігу травматичних уражень у дітей.
4. Методи ранньої діагностики та реабілітації дітей із неврологічною патологією.

Рекомендована література:

1. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А. Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2020, 3-є (перероблене і доповнене). – 640 с.
2. Обстеження пацієнта в клініці нервових хвороб: навчальний посібник для студентів вищих мед. навч. закладів III-IV рівня акредитації / Н. В. Литвиненко, А. М. Кривчун, К. А. Таряник ; МОЗ України, УМСА (Полтава). - Полтава : Техсервіс, 2018. - 149 с.
3. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А.Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2015. – 640 с.
4. Неврологія: національний підручник для студентів вищ. мед. навч. Закладів IV рівня акредитації / [за ред. І. А. Григорової, Л. І. Соколової]; І. А. Григорова, Л. І. Соколова, Р. Д. Герасимчук та ін. - К. : Медицина, 2014. - 639 с.
5. Віничук С.М. Неврологія: підручник для ВМНЗ IV рівня. / С.М. Віничук, Т.І. Ілляш, О.А. Молодицька. – Л.: Здоров'я, 2008. – 659 с.
6. Нервові хвороби: підручник для студ. вищ. мед. навч. закладів III-IV рівнів акредитації/ відпов. ред. Е.Г. Дубенко, С.М. Віничук ; С.М. Віничук, Е.Г. Дубенко, Е.Л. Мачерет та ін. - К. : Здоров'я, 2001. - 696 с.

ТЕМА 47. Невідкладні стани в клініці нервових хвороб. Ураження нервової системи внаслідок фізичних чинників. Екзогенні нейроінтоксикації. (2 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. Інсульт: диференційна діагностика, тактика невідкладної допомоги.
2. Епілептичний статус: патогенез, лікування.
3. Отруєння нейротоксинами: клінічні прояви, антидотна терапія.
4. Гіпоксично-ішемічне ураження мозку: клініка, принципи лікування.

Рекомендована література:

1. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А. Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2020, 3-є (перероблене і доповнене). – 640 с.
2. Обстеження пацієнта в клініці нервових хвороб: навчальний посібник для студентів вищих мед. навч. закладів III-IV рівня акредитації / Н. В. Литвиненко, А. М. Кривчун, К. А. Таряник ; МОЗ України, УМСА (Полтава). - Полтава : Техсервіс, 2018. - 149 с.
3. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А.Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2015. – 640 с.
4. Неврологія: національний підручник для студентів вищ. мед. навч. Закладів IV рівня акредитації / [за ред. І. А. Григорової, Л. І. Соколової]; І. А. Григорова, Л. І. Соколова, Р. Д. Герасимчук та ін. - К. : Медицина, 2014. - 639 с.
5. Віничук С.М. Неврологія: підручник для ВМНЗ IV рівня. / С.М. Віничук, Т.І. Ілляш, О.А. Молодицька. – Л.: Здоров'я, 2008. – 659 с.
6. Нервові хвороби: підручник для студ. вищ. мед. навч. закладів III-IV рівнів акредитації/ відпов. ред. Е.Г. Дубенко, С.М. Віничук ; С.М. Віничук, Е.Г. Дубенко, Е.Л. Мачерет та ін. - К. : Здоров'я, 2001. - 696 с.

ТЕМА 48. Принципи організація неврологічної допомоги населенню. Медико-соціальна експертиза в неврології. (2 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. Структура та рівні надання неврологічної допомоги.
2. Медико-соціальна експертиза при неврологічних захворюваннях.
3. Принципи реабілітації хворих із неврологічними порушеннями.

4. Етичні та правові аспекти надання допомоги пацієнтам із хронічними неврологічними захворюваннями.

Рекомендована література:

1. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А. Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2020, 3-є (перероблене і доповнене). – 640 с.
2. Обстеження пацієнта в клініці нервових хвороб: навчальний посібник для студентів вищих мед. навч. закладів III-IV рівня акредитації / Н. В. Литвиненко, А. М. Кривчун, К. А. Таряник ; МОЗ України, УМСА (Полтава). - Полтава : Техсервіс, 2018. - 149 с.
3. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А.Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2015. – 640 с.
4. Неврологія: національний підручник для студентів вищ. мед. навч. Закладів IV рівня акредитації / [за ред. І. А. Григорової, Л. І. Соколової]; І. А. Григорова, Л. І. Соколова, Р. Д. Герасимчук та ін. - К. : Медицина, 2014. - 639 с.
5. Віничук С.М. Неврологія: підручник для ВМНЗ IV рівня. / С.М. Віничук, Т.І. Ілляш, О.А. Молодицька. – Л.: Здоров'я, 2008. – 659 с.
6. Нервові хвороби: підручник для студ. вищ. мед. навч. закладів III-IV рівнів акредитації/ відпов. ред. Е.Г. Дубенко, С.М. Віничук ; С.М. Віничук, Е.Г. Дубенко, Е.Л. Мачерет та ін. - К. : Здоров'я, 2001. - 696 с.

Тема 49. Контроль змістового модуля (1 год.).

Тема 50. Іспит (2 год.).

ПИТАННЯ ДО ІСПИТУ

1. Основні анатоμο-топографічні відділи нервової системи.
2. Функціональна одиниця нервової системи - нейрон. Типи нейронів, їх функціональне значення. Нейроглія, її функціональне значення.
3. Рефлекс - основа діяльності нервової системи. І.С. Сеченов та І.П.Павлов - засновники сучасного уявлення про функцію нервової системи. Класифікація рефлексів. Рівень замикання рефлекторних дуг для сухожильних, періостальних, шкірних рефлексів і рефлексів із слизових оболонок.
4. Сегментарно-рефлекторний апарат спинного мозку: сіра речовина, корінці і спинальні сегменти, вегетативні центри, рефлекторна дуга, рівні замикання спинальних рефлексів. Сегментарна іннервація тіла.
5. Провідні шляхи: передні, бічні, задні канатики (стовпи).
6. Анатомія кортико-спинального шляху. Ознаки центрального паралічу. Патофізіологія м'язової гіпертонії, гіперрефлексії (симптомів центрального паралічу).
7. Анатомія спино-мускулярного шляху. Ознаки периферичного паралічу. Патофізіологія атонії, арефлексії, атрофія.
8. Анатомія і фізіологія рухового шляху. Симптоми ураження на різних рівнях. Приклади захворювань.
9. Патологічні рефлекси: стопні, захисні, орального автоматизму, їх клінічне значення.
10. Поняття про рецепцію і чутливість. Класифікація видів чутливості: поверхневої, глибокої, складної. Види чутливих порушень.
11. Провідні шляхи поверхневої чутливості. Ураження на різних рівнях (нерв, корінець, задній ріг, бічний стовп, внутрішня капсула, таламус, постцентральна звивина). Приклади захворювань.
12. Провідні шляхи глибокої чутливості. Ураження на різних рівнях (нерв, задній стовп, медіальна петля). Сенситивна атаксія, приклади захворювань.
13. Клінічні типи (синдроми) порушень чутливості: периферичний, сегментарний, провідниковий.
14. Мононевритичний тип чутливих порушень. Приклади захворювань, рівень ураження чутливих шляхів. Поняття невриту, нейропатії, невралгії.
15. Поліневритичний тип чутливих порушень. Приклади захворювань, рівень ураження чутливих шляхів.
16. Синдром ураження внутрішньої капсули, променевого вінця, передньої і задньої центральної звивини. Приклади захворювань.
17. Ураження половини поперечника спинного мозку - синдром Броун-Секара на різних рівнях (C1 -C4, C5- Th2, Th3-Th6, Th9-Th10, Th11-Th12, L1 - S2). Симптоматологія, приклади захворювань.
18. Ураження поперечника спинного мозку на різних рівнях (C1- C4, C5-Th2, Th3-Th12, L1-S2). Симптоматологія, приклади захворювань.
19. Інтра- і екстрамедулярний синдром. Приклади захворювань.
20. Мозочок, анатомія, фізіологія. Афферентні і ефферентні шляхи. Симптоми ураження.
21. Зв'язки мозочка з різними відділами головного і спинного мозку (гомо- і гетеролатеральні).
22. Види атаксії (мозочок: статична, динамічна, сенситивна, вестибулярна, кіркова).
23. Анатомія підкіркових гангліїв, зв'язки з різними відділами головного і спинного мозку. Загальна характеристика синдромів ураження: паллідонігральний (паркінсонізм), стріарний (гіперкінетичний).
24. Фізіологія екстрапірамідної системи, її участь в забезпеченні безумовних рефлексів, реалізації стереотипних автоматизованих рухів, готовності м'язів до дії.
25. Біохімія екстрапірамідної системи. Сучасні уявлення про обмін і концентрацію катехоламінів в нігростріарній системі.

26. Структури і патологія стріарного відділу екстрапірамідної системи, гіперкінетично-гіпотонічний синдром. Приклади захворювань.
27. Структури і патологія палідарного відділу екстрапірамідної системи, паркінсонізм. Приклади захворювань.
28. Нюховий аналізатор (I пара). Анатомія, фізіологія. Симптоми ураження. Приклади захворювань.
29. Зоровий аналізатор (II пара). Провідні шляхи. Симптоми ураження на різних рівнях. Приклади захворювань.
30. Окорухові нерви (III, IV, VI пари). Анатомія, фізіологія. Симптоми ураження. Приклади захворювань. Рефлекторна дуга зіничного рефлексу.
31. Види офтальмоплегій: зовнішня, внутрішня, тотальна.
32. Трійчастий нерв (V пари). Анатомія, фізіологія, симптоми ураження. Клініка і лікування невралгії трійчастого нерва.
33. Анатомія і функції лицьового нерва (VI пара). Центральний і периферичний паралічі м'язів. Неврит лицьового нерва. Етіологія, клінічні ознаки ураження на різних рівнях, лікування.
34. Анатомія і функції слухового і вестибулярного нерва (VIII пара). Симптоми ураження. Приклади захворювань.
35. Анатомія і функції язикоглоткового, блукаючого, додаткового, під'язикового нервів (IX, X, XI, XII пари). Приклади захворювань.
36. Кортико-нуклеарний шлях. Бульбарний і псевдобульбарний паралічі. Диференційна діагностика. Приклади захворювань.
37. Альтернуючі синдроми: педункулярні (Вебера), понтинні (Міньяра-Гублера, Фовілла), бульбарні (Джексона, Валленберга-Захарченко).
38. Кора головного мозку, її цитоархітектоніка. Вчення про локалізацію функцій. Симптоми ураження кори головного мозку (приклади симптомів подразнення і випадання). Апраксії, агнозії.
39. Моторні і сенсорні представництва в корі. Поняття про функціональну асиметрію півкуль.
40. Синдроми ураження правої і лівої півкулі.
41. Симптоми ураження лобових часток головного мозку.
42. Симптоми ураження потиличної частки головного мозку.
43. Симптоми ураження скроневої частки головного мозку.
44. Симптоми ураження тім'яної частки головного мозку.
45. Порушення мови. Афазія (моторна, сенсорна, амnestична). Диференційна діагностика з дизартрією і мутизмом. Топічна діагностика, структури уражень.
46. Анатомія, фізіологія, симптоми ураження супрасегментарного відділу вегетативної нервової системи. Синдром вегетативні дистонії, гіпоталамічний синдром.
47. Анатомія, фізіологія, синдроми ураження сегментарного відділу вегетативної нервової системи. Ураження стовбура мозку, бічних рогів спинного мозку, гангліїв прикордонного стовбура, сплетін, нервів.
48. Оболонки головного мозку. Менінгеальний синдром. Спинномозкова рідина, її циркуляція. Люмбальна пункція. Лабораторне дослідження ліквора.
49. Симптомокомплекс підвищення внутрічерепного тиску. Етіологія, патогенез. Приклади захворювань.
50. Параклінічні методи дослідження в неврології: РЕГ, Ехо-ЕГ, ЕЕГ, ЕМГ, оглядова і контрастна рентгенографія, ангіографія, термографія, ядерно-магнітна резонансна і комп'ютерна томографія мозку, ультразвукова доплерографія.
51. Кровообіг головного мозку. Минулі порушення мозкового кровообігу. Етіологія, класифікація, діагностика, лікування, експертиза працездатності.

52. Класифікація порушень мозкового кровообігу. Дисциркуляторна енцефалопатія. Етіологія, фактори ризику, клініка, зміна РЕГ, показники гемокоагуляції, ліпідного спектра крові. Лікування, рецептури, фіз. методи.
53. Геморагічний інсульт. Етіологія, патогенез, класифікація. Клініка паренхіматозного і вентрикулярного крововиливу. Диференціальна діагностика. Лікування в гострому і відбудовному періодах. Експертиза працездатності.
54. Субарахноїдальний крововилив. Етіологія, клініка, диференціальна діагностика. Лабораторні дослідження, спинномозкова рідина, очне дно, Ехо-ег, ангіографія, гемокоагуляція. Лікування. Експертиза працездатності.
55. Ішемічний інсульт: тромбоз загальної і внутрішньої сонної артерії, середньої мозкової артерії. Етіологія, патогенез, структури ураження, клініка, диференційна діагностика. Лікування в гострому і відновному періодах. Експертиза працездатності хворих із судинною патологією головного мозку.
56. Ішемічний інсульт і емболія судин головного мозку. Етіологія, патогенез, диференційна діагностика. Параклінічні методи діагностики (показники системи гемостазу, РЕГ, Ехо-ег, спинномозкова рідина). Лікування, працевлаштування хворих із залишковими явищами інсульту.
57. Серозний лімфоцитарний хориоменінгіт і ентеровірусні менінгіти Коксакі. Етіологія, клініка, лікворна діагностика, лікування, рецептура, прогноз, експертиза працездатності.
58. Туберкульозний менінгіт. Клініка, лікворна діагностика, особливості сучасного плинну туберкульозного менінгіту. Лікування, рецептура.
59. Менінгококовий менінгіт. Клініка, діагностика, лікування, етіологія, ускладнення.
60. Нейросифіліс: ранній - генералізований сифілітичний менінгіт, пізній - спинна сухотка, прогресивний параліч. Клініка, діагностика, лікування - рецептура.
61. Епідемічний енцефаліт. Етіологія, патогенез, структури ураження. Клініка, клінічні форми, плин, лікування в гострому і хронічному періодах. Експертиза працездатності.
62. Нейросифіліс. Етіологія, клінічні форми. Спинна сухотка та прогресуючий параліч. Клініка, діагностика, лікування.
63. Кліщовий енцефаліт. Епідеміологія, структури ураження, клінічні форми, плин, Кожевниковська епілепсія, лікування і профілактика, експертиза працездатності.
64. Вторинні енцефаліти (грипозний, ревматичний, коревий), структури ураження, клініка, диференційна діагностика, лікування, експертиза працездатності.
65. Поліомієліт. Етіологія, патоморфологія, структури ураження, клінічні форми, лікування в гострому і відновному періодах. Профілактика поліомієліту.
66. Ревматичні ураження нервової системи, класифікація, симптоматологія. Ревматичний енцефаліт (мала хорея) – структури ураження, клініка, лікування, рецептура, профілактика, експертиза працездатності.
67. Розсіяний склероз і гострий розсіяний енцефаломієліт. Етіологія, патогенез, структури ураження, клініка, клінічні форми, диференціальна діагностика, лікування, рецептура, експертиза працездатності.
68. Бічний аміотрофічний склероз. Етіологія, патогенез,. Структури ураження, клініка, клінічні форми, лікування - рецептура, прогноз.
69. НейроСНІД - клінічні форми, діагностика, профілактика.
70. Компресійні синдроми шийного та поперекового остеохондроза. Радиклопатії шийних корінців, синдром хребетної артерії і нерва, шийна мієлопатія, компресія корінців L5, S1, лікування, експертиза працездатності.
71. Рефлекторні неврологічні синдроми шийного та поперекового остеохондрозу. Етіологія, клініка. Скаленус-синдром, плечо-лопатковий періартроз, синдром “плече-кисть”, цервікаго, цервікалгія, цервікокраніалгія, цервікобрахіалгія, люмбаго, люмбалгія, люмбоішіалгія, лікування, рецептура, фіз. методи.

72. Попереково-крижовий радикуліт. Роль остеохондрозу, гриж міжхребцевих дисків у патогенезі захворювання. Клініка, рентгенологічні ознаки, плин, лікування, рецептура, фіз. методи, експертиза працездатності.
73. Невропатії стегнового, малогомілкового, великогомілкового нервів. Етіологія, клініка, лікування, фіз. методи, експертиза працездатності.
74. Неврит сідничного нерва. Етіологія, клініка, лікування, експертиза працездатності.
75. Невропатії променевого, ліктьового, серединного нервів, плечовий плексит. Тунельні синдроми. Етіологія, клініка, лікування, рецептура, фіз. методи, експертиза працездатності.
76. Полінейропатії: інфекційно-алергічна (Гійєна-Барре), дифтерійна, миш'якова, свинцева, алкогольна, діабетична. Клініка, лікування в гострому і відновному періодах, рецептура, фіз. методи, трудова і лікарська експертиза.
77. Істерія. Клініка, диференційна діагностика епілептичного й істеричного нападів. Принцип профілактики і лікування істерії, експертиза працездатності.
78. Неврози: неврастенії, істерії, психастенія. Значення соціальних факторів у виникненні неврозів, принципи лікування.
79. Сирингомієлія. Етіологія, патоморфологія, структури ураження, клініка, лікування, рецептура, прогноз, експертиза працездатності.
80. Міастенія, міастенічний криз, холинергічний криз. Етіологія і патогенез, структури ураження, клініка, клінічні форми, лікування - рецептура, експертиза працездатності, прогноз.
81. Захворювання вегетативної нервової системи: ангіотрофонеvroзи, мігрень, хвороба Рейно. Клініка, лікування, рецептура, фіз. методи, експертиза працездатності.
82. Головний біль: мігрень, головний біль м'язового напруження, пучковий головний біль.
83. Спадкові захворювання нервової системи: міопатії, міоплегія, міотонія, аміотрофія (спинальна та неавральна), хвороба Коновалова-Вільсона, хвороба Паркінсона. Патоморфологія, клінічні особливості, види, діагностика, лікування.
84. Судомні синдроми. Великі, малі, парціальні епілептичні напади. Симптоматична епілепсія. Етіологія, патогенез, диференційна діагностика, лікування, експертиза працездатності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А. Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2020, 3-є (перероблене і доповнене). – 640 с.
2. Обстеження пацієнта в клініці нервових хвороб: навчальний посібник для студентів вищих мед. навч. закладів III-IV рівня акредитації / Н. В. Литвиненко, А. М. Кривчун, К. А. Таряник ; МОЗ України, УМСА (Полтава). - Полтава : Техсервіс, 2018. - 149 с.
3. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А.Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2015. – 640 с.
4. Неврологія: національний підручник для студентів вищ. мед. навч. Закладів IV рівня акредитації / [за ред. І. А. Григорової, Л. І. Соколової]; І. А. Григорова, Л. І. Соколова, Р. Д. Герасимчук та ін. - К. : Медицина, 2014. - 639 с.
5. Віничук С.М. Неврологія: підручник для ВМНЗ IV рівня. / С.М. Віничук, Т.І. Ілляш, О.А. Молодицька. – Л.: Здоров'я, 2008. – 659 с.
6. Нервові хвороби: підручник для студ. вищ. мед. навч. закладів III-IV рівнів акредитації/ відпов. ред. Е.Г. Дубенко, С.М. Віничук ; С.М. Віничук, Е.Г. Дубенко, Е.Л. Мачерет та ін. - К. : Здоров'я, 2001. - 696 с.
7. Грицай Н.М., Кобзиста Н.О. Нейростоматологія: Навч. пос. для студ. вищих мед. закладів освіти III-IV рівнів акред.- К.: Здоров'я, 2001.
8. Грицай Н.М. Нервові хвороби : Підручник для студ. Стоматологічного факультету - Дніпропетровськ: АРТ-ПРЕС, 2002.- 298 с.
9. Нервові хвороби: підручник для студ. вищ. мед. навч. закладів III-IV рівнів акредитації/ відпов. ред. Е.Г. Дубенко, С.М. Віничук ; С.М. Віничук, Е.Г. Дубенко, Е.Л. Мачерет та ін. - К. : Здоров'я, 2001. - 696 с.
10. Неврологія: підручник для ВМНЗ IV рівня акредитації / С.М. Віничук, Т.І. Ілляш, О.А. Мяловицька та ін.; За ред. С.М Віничука. – К.: «Здоров'я», 2008. – 659 с.
11. Нервові хвороби: підручник для студ. мед. вузів: пер. з рос. / за ред. О.А. Яроша ; О.А. Ярош, І.Ф. Криворучко, З.М. Драчова та ін. - К.: Вища школа, 1993. – 487 с.
12. Ждан В.М., Литвиненко Н.В., Силенко Г.Я., Пінчук В.А., Пурденко Т.Й. Судинні захворювання в практиці сімейного лікаря: навчальний посібник для лікарів-інтернів, курсантів, практичних лікарів з фаху «загальна практика-сімейна медицина»/В.М. Ждан, Н.В. Литвиненко, Г.Я. Силенко, В.А. Пінчук, Т.Й. Пурденко, Полтава, 2017.-2017.-123с.
13. Литвиненко Н.В., Кривчун А.М., Таряник К.А. Обстеження пацієнта в клініці нервових хвороб: навч. посіб. для студ. ВМНЗУ III-IV р. акредит. /Н.В. Литвиненко, А.М. Кривчун, К.А. Таряник; ВДНЗУ «УМСА». – Полтава: ТОВ «Фірма «Техсервіс», 2018.- 149 с.
14. Головний біль у практиці сімейного лікаря: навчальний посібник для лікарів-інтернів, курсантів, практичних лікарів зі спеціальності «Неврологія», «Сімейна медицина»/ М.Ю. Дельва, А.М. Кривчун, І.І. Дельва, К.А. Таряник; ПДМУ.- Полтава: ТОВ «Техсервіс», 2022.- 155 с.